

cooperant

revista de cooperació per al desenvolupament - revista de cooperación para el desarrollo

Govern
s Illes B

núm. 10

núm.

Abril 2007

Periodicitat: Quadrimestral

Edita: Direcció General de Cooperació

3 *editorial*

a peu de foto | a pie de foto 4
ART SOLIDARI - ARTE SOLIDARIO
PREPARANT L'AÏD AL-FITR - PREPARANDO EL AID EL FITR

entrevista 6
BELA HOVY

CAP DE LA SECCIÓ DE MIGRACIÓ DE LA DIVISIÓ DE POBLACIÓ DE L'ONU
JEFE DE LA SECCIÓN DE MIGRACIÓN DE LA DIVISIÓN DE POBLACIÓN DE LA ONU

Carmen Ortega / Dirección General de Cooperación

12 *dossier*
L'AIGUA, CLAU PER AL DESENVOLUPAMENT HUMÀ
EL AGUA, CLAVE PARA EL DESARROLLO HUMANO

© CICR / M. Bleich / Etiopía

fitxes tècniques | fichas técnicas 20
MEDICUS MUNDI BALEARES - MANOS UNIDAS
ARTÀ SOLIDARI - ASOCIACIÓN CLUB BENÉFICO ELSA

testimonis | testimonios 24
ASSOCIACIÓ CONTRA. VEURE PER COMPRENDRE
ASOCIACIÓN CONTRA. VER PARA COMPRENDER

27 *diari de viatge | diario de viaje*
A TERRA SANTA
EN TIERRA SANTA

arreu del món | alrededor del mundo 28
GUATEMALA - NICARAGUA

Intermón Oxfam / Guatemala

31 *tauler d'anuncis | tablón de anuncios*

vocabulari solidari | vocabulario solidario 33

34 *fogons del món | fogones del mundo*
LA PATATA
LA PAPA

amb referències | con referencias 35

Barry D. Kass / Images of Anthropology / Perú

Edita

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Immigració i Cooperació
Direcció General de Cooperació
C/ Sant Joan de la Salle, 7 - 07003 Palma
Tel.: 971 17 74 34
<http://portalcooperacio.caib.es>

Redacció i coordinació

Redacción y coordinación
Elena Ortega
elenaortega@lacomba.com

Traducció al català

Àngels Àlvarez Garí

Col·laboren | Colaboran

Toni Amengual, Jaume Company,
Juana Mª de la Cruz, Viviana Ferradás,
Adela González, Marcel Masferrer,
Catalina Moll, Jordi Ribas, Núria Sánchez.

Portada

Agustí Torres / Llevant en Marxa / Etiopía

Disseny i maquetació
Diseño y maquetación

LACOMBA Produccions
www.lacomba.com

Impressió | Impresión

Bahía Indústria Gráfica

Tirada

2.200 exemplars | *ejemplares*

Periodicitat | Periodicidad

Quadrimestral | *Cuatrimestral*

Dipòsit legal | Depósito legal

PM-590-2004

2007, a l'equador dels Objectius del Mil·lenni

Enguany ens situem a mig camí del termini establert per a la consecució dels Objectius del Mil·lenni, l'any 2015.

Aquests objectius, subscrits el 2000 pels líders mundials, persegueixen vuit metes concretes: eradicar la pobresa i la fam, aconseguir l'educació primària universal, assolir la igualtat de gènere, reduir la mortalitat infantil i materna, aturar l'avanç del VIH/SIDA i d'altres malalties, i garantir la sostenibilitat ambiental.

A pesar que durant aquest període s'han produït avanços, el progrés ha estat desigual a les diferents regions del planeta. A Àsia, 250 milions de persones han traspassat el llindar de la pobresa, però a altres zones del món, especialment a Àfrica, ha augmentat el nombre de persones que pateixen fam.

Fan falta més recursos i una major voluntat política, diuen els experts. Els països en desenvolupament han d'enfortir la governança, aturar la corrupció, adoptar estratègies de lluita contra la pobresa i invertir en serveis bàsics com l'educació i la salut. Als països rics ens correspon, entre altres qüestions, augmentar la quantitat i la qualitat de l'ajuda al desenvolupament, i aplicar polítiques comercials que permetin als països menys avançats competir en el mercat mundial.

Per això, 2007 és un bon any per continuar reivindicant la xifra meta del 0,7% del PIB, com a percentatge de l'Ajuda Oficial al Desenvolupament. Encara són una minoria els organismes públics, nacionals, regionals i locals que dediquen aquesta proporció a la cooperació al desenvolupament, o que ens hi apropem. En conjunt, la xifra n'és encara ben lluny: el 0,36% del PIB (la meitat de la quantitat pactada) no s'assolirà fins al 2010.

Enguany, la societat civil compromesa en la lluita contra la pobresa i alineada en la plataforma internacional Crida Global Contra la Pobresa, anuncia mobilitzacions en tres dates assenyalades: la reunió del G-8, del 6 al 8 de juny; el Dia Internacional del nín africà, el 16 de juny; i el 7 de juliol, en què ens separaran exactament set anys del venciment del Pacte del Mil·lenni.

Nosaltres, en aquest primer número de *Cooperant* de l'any 2007, hem volgut destacar dues qüestions de vital importància per al desenvolupament humà: l'accés a l'aigua potable i a serveis de sanejament, claus per reduir la pobresa i millorar la vida de les persones, i el vincle que hi ha entre les migracions internacionals i el desenvolupament.

2007, en el ecuador de los Objetivos del Milenio

Este año nos situamos a medio camino del plazo establecido para la consecución de los Objetivos del Milenio, el año 2015.

Estos objetivos, suscritos en 2000 por los líderes mundiales, persiguen ocho metas concretas: erradicar la pobreza y el hambre, lograr la educación primaria universal, alcanzar la igualdad de género, reducir la mortalidad infantil y materna, detener el avance del VIH/SIDA y de otras enfermedades, y garantizar la sostenibilidad ambiental.

Pese a que en este periodo se han producido avances, el progreso ha sido desigual en las diferentes regiones del planeta. En Asia, 250 millones de personas han traspasado el umbral de la pobreza, pero en otras zonas del mundo, especialmente en África, ha aumentado el número de personas que padecen hambre.

Hacen falta más recursos y una mayor voluntad política, dicen los expertos. Los países en desarrollo deben fortalecer su gobernanza, atajar la corrupción, adoptar

estrategias de lucha contra la pobreza e invertir en servicios básicos como la educación y la salud. A los países ricos nos corresponde, entre otras cuestiones, aumentar la cantidad y la calidad de la ayuda al desarrollo, y aplicar políticas comerciales que permitan a los países menos adelantados competir en el mercado mundial.

Por ello, 2007 es un buen año para seguir reivindicando la cifra meta del 0,7% del PIB, como porcentaje de la Ayuda Oficial al Desarrollo. Todavía son minoría los orga-

nismos públicos, nacionales, regionales y locales que dedican esa proporción a la cooperación al desarrollo, o que nos acercamos a ella. En su conjunto, la cifra queda todavía bien lejos: el 0,36% del PIB (la mitad de la cantidad pactada) no se alcanzará hasta 2010.

Este año, la sociedad civil comprometida en la lucha contra la pobreza y alineada en la plataforma internacional Llamado Global Contra la Pobreza, anuncia movilizaciones en tres fechas señaladas: la reunión del G-8, del 6 al 8 de junio; el Día Internacional del niño africano, el 16 de junio; y el 7 de julio, cuando nos separarán exactamente siete años del vencimiento del Pacto del Milenio.

Nosotros, en este primer número de Cooperant del año 2007, hemos querido destacar dos cuestiones de vital importancia para el desarrollo humano: el acceso al agua potable y a servicios de saneamiento, claves para reducir la pobreza y mejorar la vida de las personas, y el vínculo que existe entre las migraciones internacionales y el desarrollo.

Carmen Ortega

Joan Miquel Ferrà

ART SOLIDARI ARTE SOLIDARIO

Molt aviat, els habitants del llogaret de Patzalá (Guatemala) descobriran el significat de la paraula estormia, ja que gràcies a ella podran tenir aigua potable als seus domicilis.

Fetes amb fulles de palma i plenes de palla, les estormies serviren durant segles com a seients a les cases pageyes mallorquines. Capdepera, municipi especialitzat en la manufactura del garballó, ha estat el patrocinador d'estormiART, una iniciativa amb vocació solidària, que ha reunit artesans i artistes.

Les cent estormies que el grup d'artesans de la llata realitzaren en un temps rècord, foren tractades de manera molt diferent per una cinquantena d'artistes. El resultat, ja mostrat a diverses poblacions de Mallorca, es podrà veure al Centre Cultural de la Misericòrdia de Palma entre el 2 i l'11 d'abril.

Amb la venda d'aquestes obres, l'organització Voluntaris de Mallorca desenvoluparà un projecte de sanejament bàsic i subministrament d'aigua potable que millorarà les condicions de vida de 53 famílies del llogaret de Patzalá. Així, disposaran de més aigua per a les seves collites, disminuiran la mortalitat infantil i les malalties per la manca d'higiene, i les dones i les nines reduiran el temps dedicat a la cerca i al transport de l'aigua.

Muy pronto, los habitantes de la aldea de Patzalá (Guatemala) descubrirán el significado de la palabra estormia, pues gracias a ella van a poder tener agua potable en sus domicilios.

Realizadas con hojas de palmito y rellenas con paja, las estormies sirvieron durante siglos como asientos en las casas payesas mallorquinas. Capdepera, municipio especializado en la manufactura del palmito, ha sido la patrocinadora de estormiART, una iniciativa con vocación solidaria, que ha reunido a artesanos y artistas.

Las cien estormies que el grupo de artesanas de palmito realizaron en un tiempo récord, fueron abordadas de modo muy dispar por una cincuenta de artistas. El resultado, ya mostrado en diversas poblaciones de Mallorca, recalará en el Centro Cultural de la Misericordia de Palma entre el 2 y el 11 de abril.

Con la venta de estas obras, la organización Voluntaris de Mallorca desarrollará un proyecto de saneamiento básico y suministro de agua potable que mejorará las condiciones de vida de 53 familias de la aldea de Patzalá. Así, dispondrán de más agua para sus cosechas, disminuirán la mortalidad infantil y las enfermedades por la falta de higiene, y las mujeres y las niñas reducirán el tiempo dedicado a la búsqueda y al transporte del agua.

Marcel Masferrer / Acnur Las Segovias / Jordania

PREPARANT L'AÏD AL-FITR PREPARANDO EL AID EL FITR

El Ramadà és el novè mes del calendari musulmà. Es tracta d'un mes sagrat, durant el qual els fidels han de complir amb un dels cinc pilars de l'islam: el dejuni, des de la sortida fins a la posta del sol.

Al dejuni l'acompanyen una sèrie d'obligacions, com ara estar atent al començament del mes seguint les fases de la lluna i complir amb els rituals pertinents; també comporta altres privacions mentre es duu a terme, com beure líquids, fumar o tenir relacions sexuals.

Cada dia, tan bon punt es pon el sol, la gent s'aplega per celebrar el que s'anomena *iftar*, l'àpat de trencament del dejuni. Hi predominen els dolços, principalment dàtils i pastissos, que permeten als cossos debilitats recuperar-se ràpidament. L'*iftar* és un moment que es viu amb molta intensitat i alegria al si de les famílies.

En aquelles zones del món musulmà on l'observança del dejuni és més estricta, no és molt recomanable menjar o beure en públic durant el dia, ja que els fidels poden ofendre's. Ben comprensible, tenint en compte l'esforç que comporta...

Quan el Ramadà arriba a la fi comença la festa de l'*Aid Al-Fitr*, que sol durar tres dies. És el moment de les celebracions, de vestir-se elegantment, de fer-se regals i de disbauxa. (Marcel Masferrer)

El Ramadán es el noveno mes del calendario musulmán. Se trata de un mes sagrado, durante el cual los fieles han de cumplir con uno de los cinco pilares del Islam: el ayuno, desde la salida hasta la puesta del sol.

Al ayuno lo acompañan una serie de obligaciones, como estar atento al comienzo del mes siguiendo las fases de la luna y cumpliendo con los rituales pertinentes; también comporta otras privaciones mientras se lleva a cabo, como beber líquidos, fumar o tener relaciones sexuales.

Cada día, tan pronto se pone el sol, la gente se reúne para celebrar lo que se denomina *iftar*, la comida que rompe el ayuno. Predominan los dulces, principalmente dátiles y pastelillos, que permiten a los cuerpos debilitados recuperarse rápidamente. El *iftar* es un momento que se vive con mucha intensidad y alegría en el seno de las familias.

En aquellas zonas del mundo musulmán donde la observancia del ayuno es más estricta, no es muy recomendable comer o beber en público durante el día, ya que los fieles se pueden ofender. Bien comprensible, teniendo en cuenta el esfuerzo que supone...

Cuando el Ramadán toca a su fin comienza la fiesta del *Aid Al-Fitr*, que suele durar tres días. Es el momento de las celebraciones, de vestirse elegantemente, de hacerse regalos y de jolgorio. (Marcel Masferrer)

Bela Hovy

Carmen Ortega / Dirección General de Cooperación

Cap de la secció de Migració de la Divisió de Població de l'ONU

MAI COM AVUI, TANTS DE PAÏSOS S'HAN VIST IMPLICATS I AFECTATS PER LA MIGRACIÓ INTERNACIONAL. LA NECESSITAT D'ANALITZAR EL FENOMEN A ESCALA GLOBAL VA DONAR PEU, RECENTMENT, A UNA TROBADA MUNDIAL ON ES TRACTAREN ELS ASPECTES PLURIDIMENSIONALS DE LA MIGRACIÓ I LA SEVA PROFUNDA VINCULACIÓ AMB EL DESENVOLUPAMENT.

Jefe de la sección de Migración de la División de Población de la ONU

NUNCA COMO HOY, TANTOS PAÍSES SE HAN VISTO IMPLICADOS Y AFECTADOS POR LA MIGRACIÓN INTERNACIONAL. LA NECESIDAD DE ANALIZAR EL FENÓMENO A ESCALA GLOBAL DIO PIE, RECIENTEMENTE, A UN ENCUENTRO MUNDIAL DONDE SE TRATARON LOS ASPECTOS PLURIDIMENSIONALES DE LA MIGRACIÓN Y SU PROFUNDA VINCULACIÓN CON EL DESARROLLO.

Aquesta trobada, titulada Diàleg d'Alt Nivell sobre Migració Internacional i Desenvolupament (DAN), es va celebrar a l'Assemblea General de les Nacions Unides el setembre de 2006. Governos, organitzacions intergovernamentals, agències dedicades a assumptes relacionats amb la migració, organitzacions de la societat civil i representants del sector privat, es reuneixen amb l'objectiu de determinar els mitjans adequats per aprofitar al màxim els beneficis que la migració internacional té per al desenvolupament i reduir-ne al mínim els efectes negatius.

Tots els participants estigueren d'acord en la necessitat de fer front a les causes bàsiques de la migració internacional i al desplaçament forçat de persones, com ara la pobresa, els conflictes, les violacions dels drets humans, la mala governança, la desocupació..., i en la importància de respectar els drets i les llibertats fonamentals de tots els migrants.

La principal reflexió del diàleg planteja que la migració internacional pot ser una força positiva per al desenvolupament, tant en els països d'origen com en els de destinació, si va acompanyada de polítiques apropiades.

Amb motiu del III Seminari sobre Immigració i Codesenvolupament, organitzat per la Direcció General de Cooperació de la Conselleria d'Immigració i Cooperació i celebrat a Palma el passat mes de març, el senyor Bela Hovy, principal responsable de la secció de Migració de la Divisió de Població de l'ONU, impartí una conferència sobre les conclusions que es varen extreure del Diàleg d'Alt Nivell.

© IOM / Julia Hartlieb / Afganistán

Este encuentro, titulado *Diálogo de Alto Nivel sobre Migración Internacional y Desarrollo (DAN)*, se celebró en la Asamblea General de Naciones Unidas en septiembre de 2006. Gobiernos, organizaciones intergubernamentales, agencias dedicadas a asuntos relacionados con la migración, organizaciones de la sociedad civil y representantes del sector privado, se reunieron con objeto de determinar los medios adecuados para aprovechar al máximo los beneficios que la migración internacional tiene para el desarrollo y reducir al mínimo sus efectos negativos.

Todos los participantes estuvieron de acuerdo en la necesidad de hacer frente a las causas básicas de la migra-

ción internacional y al desplazamiento forzado de personas, como son la pobreza, los conflictos, las violaciones de los derechos humanos, la mala gobernanza, el desempleo..., y en la importancia de que se respetaran los derechos y las libertades fundamentales de todos los migrantes.

La principal reflexión del diálogo planteó cómo la migración internacional puede ser una fuerza positiva para el desarrollo, tanto en los países de origen como en los de destino, si va acompañada de políticas apropiadas.

Con ocasión del III Seminario sobre Inmigración y Codesarrollo, organizado por la Dirección General de Cooperación de la Consejería de

Inmigración y Cooperación y celebrado en Palma el pasado mes de marzo, el señor Bela Hovy, principal responsable de la sección de Migración de la División de Población de la ONU, impartió una conferencia sobre las conclusiones que se extrajeron del Diálogo de Alto Nivel.

Cooperant- Pot esmentar breument els beneficis que la migració internacional aporta al desenvolupament, així com els efectes negatius que ocasiona?

Cooperant- ¿Puede mencionar brevemente los beneficios que la migración internacional aporta al desarrollo así como los efectos negativos que ocasiona?

© IOM / Rocío Sanz / Colombia

Bela Hovy- En els països en desenvolupament, els efectes positius provenen principalment de les remeses, que ajuden a reduir la pobresa a les comunitats d'origen, milloren l'educació i la salut de les famílies, al mateix temps que augmenten la reserva de divises i equilibren la balança de pagaments d'aquests països. Un altre benefici important és la transferència de coneixements i d'habilitats, així com les noves formes de pensament que els migrants s'emporten quan tornen a les seves comunitats.

A les nacions més desenvolupades, com per exemple les europees, els migrants ajuden a subsidiar els sistemes de pensions i a revitalitzar les zones urbanes. A més, com que el treball dels migrants sol recaure en sectors com l'agricultura, la construcció, la restauració, el treball domèstic i la cura de nins i d'ancians, que no atrauen els treballadors nadius, aquests es poden dedicar a treballs més qualificats i més ben remunerats.

Com a perjudici, la migració provoca una "fuita de cervells" que afecta els recursos humans qualificats dels països d'origen en sectors essencials com la sanitat i l'educació i en dificulten el desenvolupament. La separació de les famílies, el racisme, la discriminació i l'explotació dels treballadors migrants, engrosseixen la llista de conseqüències indesitjables de la migració internacional.

Bela Hovy- *En los países en desarrollo, los efectos positivos provienen principalmente de las remesas, que ayudan a reducir la pobreza en las comunidades de origen, mejoran la educación y la salud de las familias, al tiempo que aumentan la reserva de divisas y equilibran la balanza de pagos de esos países. Otro beneficio importante es la transferencia de conocimientos y de habilidades, así como las nuevas formas de pensamiento que los migrantes traen consigo cuando regresan a sus comunidades.*

En las naciones más desarrolladas, como por ejemplo las europeas, los migrantes ayudan a subsidiar los sistemas de pensiones y a revitalizar las zonas urbanas. Además, como el trabajo de los migrantes suele recaer en sectores como la agricultura, la construcción, la restauración, el trabajo doméstico y el cuidado de niños y de ancianos, que no atraen a los trabajadores nativos, éstos pueden dedicarse a empleos más cualificados y mejor remunerados.

Como perjuicio, la migración provoca una "fuga de cerebros" que afecta los recursos humanos cualificados de los países de origen, en sectores esenciales como

© IOM / Galo Paguay / Ecuador

la sanidad y la educación, y dificultan su desarrollo. La separación de las familias, el racismo, la discriminación y la explotación de los trabajadores migrantes, engrosan la lista de consecuencias indeseables de la migración internacional.

C.- Creu que els governs dels països d'acollida contemplin, en les seves polítiques d'immigració, el potencial que la migració té per al desenvolupament humà o aquestes són encara massa restrictives?

C.- *¿Cree usted que los gobiernos de los países de acogida contemplan, en sus políticas de inmigración, el potencial que la migración tiene para el desarrollo humano o éstas son todavía demasiado restrictivas?*

B. H.- Tot i que sembla que els governs comencen a veure la migració internacional a través del prisma de l'oportunitat i no de la por, les restriccions, malauradament, no s'aixecaran en un món on hi ha tantes diferències econòmiques i demogràfiques.

La tendència, en matèria de política migratòria, mostra una major selectivitat per part dels països receptors, que afavoreixen únicament l'arribada de determinats migrants que realitzen treballs específics que es necessiten, o de professionals altament qualificats.

Un dels temes candents del DAN fou precisament l'augment de la migració irregular i l'explotació dels migrants. Hi va haver diverses peticions perquè s'ampliessin les possibilitats de migració legal i es regularitzés la situació dels migrants. La majoria dels participants va estar d'acord en què les estratègies nacionals, per fer front als efectes de la migració internacional en el desenvolupament, havien d'anar acompanyades d'una major cooperació a nivell bilateral, regional i multilateral. A més, varen reconèixer que l'adopció de mesures de control i de seguretat no bastaven per eliminar la migració irregular.

La proposta més secundada, per tal de combatre l'arribada massiva d'estrangers de manera il·legal, fou la realització de campanyes informatives sobre els perills de la migració no autoritzada i sobre les necessitats reals de mà d'obra del país de destinació.

B. H.- *Aunque parece que los gobiernos están comenzando a ver la migración internacional a través del prisma de la oportunidad y no del miedo, las restricciones, desgraciadamente,*

© IOM / Chile

no van a levantar-se en un mundo donde existen tantas diferencias económicas y demográficas.

La tendencia, en materia de política migratoria, apunta a una mayor selectividad por parte de los países receptores, favoreciendo únicamente la llegada de determinados migrantes que realicen trabajos específicos que se necesitan, o de profesionales altamente cualificados.

Uno de los temas candentes del DAN fue precisamente el aumento de la migración irregular y la explotación de los migrantes. Hubo diversas peticiones para que se ampliaran las posibilidades de migración legal y se regularizara la situación de los migrantes. La mayoría de los participantes estuvo de acuerdo en que las estrategias nacionales, para hacer frente a los efectos de la migración internacional en el desarrollo, debían ir acompañadas de una mayor cooperación a nivel bilateral, regional y multilateral. Además, reconocieron que la adopción de medidas de control y de seguridad no bastaban para eliminar la migración irregular.

La propuesta más secundada, para combatir la llegada masiva de extranjeros de forma ilegal, fue la realización de campañas informativas sobre los peligros de la migración no autorizada y sobre las necesidades reales de mano de obra del país de destino.

C.- Per què és important que les persones, siguin migrants o ciutadans dels països receptors, sentin la migració com un moviment ordenat i legal?

C.- ¿Por qué es importante que las personas, sean migrantes o ciudadanos de los países receptores, sientan la migración como un movimiento ordenado y legal?

B. H.- Per als migrants mateixos el control de la migració és fonamental, perquè els seus drets no es respecten quan es troben en situació irregular. Per als ciutadans dels països receptors és important per entendre millor el procés de migració.

En primer lloc s'hauria de qüestionar la creença que la migració és una espiral fora de control. S'estima que 3 de cada 100 persones en el món són migrants internacionals, una xifra que no ha canviat els últims 15 anys. El que sí que ha variat és la trajectòria dels fluxos migratoris, que ara es dirigeixen, principalment, cap a les zones més riques del planeta.

De tota manera, el factor decisiu en el grau d'acceptació o rebuig del migrant, per part de la societat d'acollida,

és la marxa de l'economia del país. Si aquesta va bé, és més fàcil que la gent accepti l'arribada de treballadors estrangers perquè els necessiten; però quan l'economia va malament, es converteix en la major enemiga del migrant.

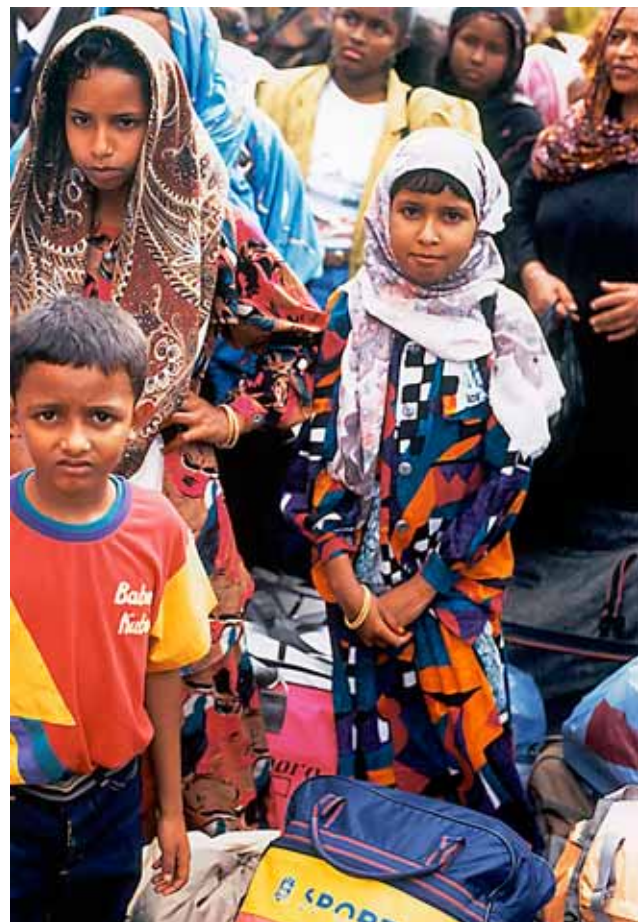
En aquest sentit, crec que són molt importants les campanyes d'informació que insisteixen en les contribucions positives dels migrants internacionals a les societats d'acollida, així com les campanyes que ens recorden les penalitats que passaren els nostres compatriotes emigrants i aquelles altres que informen sobre els drets i les obligacions dels migrants.

Tot i que, sens dubte, la millor manera d'integrar la població migrant és a través de l'escola.

B. H.- Para los propios migrantes el control de la migración es fundamental, porque sus derechos no se respetan cuando se encuentran en situación irregular. Para los ciudadanos de los países receptores es importante para entender mejor el proceso de migración.

En primer lugar habría que poner en tela de juicio la creencia de que la migración es una espiral fuera de control. Se estima que 3 de cada 100 personas en el mundo es un migrante internacional, una cifra que no ha cambiado en los últimos 15 años. Lo que sí ha variado es la trayectoria de los flujos migratorios, que ahora se dirigen, mayormente, hacia las zonas más ricas del planeta.

De todos modos, el factor decisivo en el grado de aceptación o rechazo del migrante, por parte de la sociedad de acogida, es la marcha de la economía del país. Si ésta va bien, es más fácil que la gente acepte la llegada de trabajadores extranjeros porque los necesitan; pero cuando la economía va mal, ésta se convierte en la mayor enemiga del migrante.

© Wendy Stone / Kenia

En este sentido, creo que son muy importantes las campañas de información que hacen hincapié en las contribuciones positivas de los migrantes internacionales a las sociedades de acogida, así como las campañas que nos recuerdan las penalidades que pasaron nuestros compatriotas emigrantes y, aquellas otras, que informan sobre los derechos y las obligaciones de los migrantes.

Aunque, sin duda, la mejor manera de integrar a la población migrante es a través de la escuela.

C.- Quines són les millors pràctiques per utilitzar la migració com a eina per al desenvolupament econòmic i social?

C.- *¿Cuáles son las mejores prácticas para utilizar la migración como herramienta para el desarrollo económico y social?*

B. H.- En general estan relacionades amb les remeses i amb els professionals expatriats. Per exemple, reduint les taxes que s'apliquen a les transferències, millorant l'accés als serveis bancaris i a crèdits per als migrants i les seves famílies, ampliant els coneixements financers en els països d'origen, adoptant mesures per reforçar els laços amb els compatriotes a l'estranger i encoratjant el retorn o la migració circular dels treballadors altament qualificats.

Hi ha molts de casos de migrants que triomfen a l'estranger i que inverteixen en el seu país d'origen, amb la qual cosa n'inciten d'altres a seguir-los. La indústria índia del programari, per exemple, es va forjar gràcies a unes xarxes molt actives que uniren professionals expatriats, migrants que tornaven al seu país i empresaris indis.

Avui en dia, tenim nombrosos exemples d'associacions de migrants que ajuden a la transformació de les seves comunitats d'origen enviant col·lectivament fons que serveixen per donar suport a projectes de desenvolupament i en els quals, sovint, hi participen també les administracions dels països d'origen i de destinació. D'altres, com és el cas del programa MIDA a Àfrica, promouen la transferència de coneixements

© IOM / Cemil Alyanak / Kenia

Cada vegada hi ha més evidències dels avantatges que la migració pot tenir per als migrants, per als seus països d'origen i per a les societats que els acullen

Cada vez hay más evidencias de las ventajas que la migración puede tener para los migrantes, para sus países de origen y para las sociedades que los acogen

vinculant professionals expatriats, institucions dels seus països d'origen i governs europeus.

B. H.- *En general están relacionadas con las remesas y con los profesionales expatriados. Por ejemplo, reduciendo las tasas que se aplican a las*

transferencias, mejorando el acceso a los servicios bancarios y a créditos para los migrantes y sus familias, ampliando los conocimientos financieros en los países de origen, adoptando medidas para reforzar los lazos con los compatriotas en el extranjero y alentando el retorno o la migración circular de los trabajadores altamente cualificados.

Se dan muchos casos de migrantes que triunfan en el extranjero y que invierten en su país de origen, incitando a otros a seguirlos. La industria india del software, por ejemplo, se forjó gracias a unas redes muy activas que ligaron a profesionales expatriados, a migrantes que regresaban a su país y a empresarios indios.

Hoy en día, tenemos numerosos ejemplos de asociaciones de migrantes que ayudan a la transformación de sus comunidades de origen enviando colectivamente fondos que sirven para apoyar proyectos de desarrollo y en los que, a menudo, participan también las administraciones de los países de origen y destino. Otros, como el caso del programa MIDA en África, promueven la transferencia de conocimientos vinculando a profesionales expatriados, instituciones de sus países de origen y gobiernos europeos.

C.- En l'actualitat, les dones representen, almenys, la meitat de la xifra total de migrants. Facilita aquesta circumstància l'apoderament de la dona?

C.- *En la actualidad, las mujeres representan, al menos, la mitad de la cifra total de migrantes. ¿Facilita esta circunstancia el empoderamiento de la mujer?*

B. H.- La migració és potencialment un mitjà d'apoderament per a la dona, en un doble sentit. D'una banda, en els països d'acollida, les dones migrants poden enfortir la seva autonomia i, per la seva condició de subjectes de dret, exercir les seves llibertats bàsiques, les seves obligacions i drets ciutadans. D'altra banda, a les comunitats d'origen, les dones migrants solen ser admirades per la seva determinació i per la seva aportació decisiva a la

millora de la qualitat de vida de les seves famílies, amb la qual cosa n'augmenten el prestigi i la influència.

No obstant això, per a elles, la migració suposa més riscos a causa de la vulnerabilitat a què estan sotmeses per la doble condició de dones i migrants. D'aquí ve que moltes vegades siguin relegades a feines mal pagades i poc desitjables o, en el pitjor dels casos, siguin objecte de tràfic i explotació sexual.

Per això és fonamental adoptar polítiques que tinguin en compte les circumstàncies i les experiències particulars de les dones migrants i que en redueixin la vulnerabilitat envers l'explotació i l'abús.

B. H.- *La migración es potencialmente un medio de empoderamiento para la mujer, en un doble sentido. Por un lado, en los países de acogida, las mujeres migrantes pueden fortalecer su autonomía y, por su condición de sujetos de derecho, ejercer sus libertades básicas, sus obligaciones y derechos ciudadanos. Por otro, en sus comunidades de origen, las mujeres migrantes suelen ser vistas con admiración por su determinación y por su decisiva aportación a la mejora de la calidad de vida de sus familias, aumentando su prestigio e influencia.*

No obstante, para ellas, la migración supone mayores riesgos por la vulnerabilidad a que están sometidas por su doble condición de mujeres y migrantes. De ahí que, en muchas ocasiones sean relegadas a trabajos mal pagados y poco apetecibles, o en el peor de los casos, sean objeto de trata y explotación sexual.

Por ello es fundamental adoptar políticas que tengan en cuenta las circunstancias y las experiencias particulares de las mujeres migrantes y que reduzcan su vulnerabilidad frente a la explotación y el abuso.

C.- *Del DAN sorgí la idea de crear el Fòrum Global per a la Migració i el Desenvolupament. Quina missió se li ha encomanat a aquest fòrum?*

C.- *Del DAN surgió la idea de crear el Foro Global para la Migración y el Desarrollo. ¿Qué misión se le ha encomendado a este foro?*

B. H.- Encara que el fòrum és una entitat voluntària i de caràcter consultiu, possibilitarà la continuació del debat començat al DAN i ajudarà a identificar projectes concrets en l'à-

© IOM / Nekrawesh / Afganistán

rea de migració i desenvolupament.

Amb la primera reunió a Brussel·les, el proper mes de juliol, esperem que els governs avancin en la manera d'entendre com la migració pot impulsar els seus objectius de desenvolupament, i s'estableixin aliances i estratègies per aprofitar els beneficis de la migració que, en definitiva, concerneixen i afavoreixen gairebé tots els estats.

B. H.- *Aunque el foro es una entidad voluntaria y de carácter consultivo, posibilitará la continuación del deba-*

te iniciado en el DAN y ayudará a identificar proyectos concretos en el área de migración y desarrollo.

Con su primera reunión en Bruselas, el próximo mes de julio, esperamos que los gobiernos avancen en su forma de entender cómo la migración puede impulsar sus objetivos de desarrollo, y se establezcan alianzas y estrategias para aprovechar los beneficios de la migración que, en definitiva, conciernen y favorecen a casi todos los Estados.

L'AIGUA

CLAU PER AL DESENVOLUPAMENT HUMÀ

L'aigua, un recurs natural essencial per a la vida, conté també riscos greus per al benestar de les persones. El darrer Informe sobre Desenvolupament Humà aborda les greus repercussions que la manca d'aigua potable i de sanejament tenen per a la població dels països en desenvolupament, i acaba amb el mite que la crisi de l'aigua en el planeta és resultat de l'escassetat, i sí de la pobresa, les relacions desiguals de poder i la falta d'equitat.

EL AGUA

CLAVE PARA EL DESARROLLO HUMANO

El agua, un recurso natural esencial para la vida, encierra también graves riesgos para el bienestar de las personas. El último Informe sobre Desarrollo Humano aborda las graves repercusiones que la falta de agua potable y de saneamiento tienen para la población de los países en desarrollo, y acaba con el mito de que la crisis del agua en el planeta es resultado de la escasez, y sí de la pobreza, las relaciones desiguales de poder y la falta de equidad.

Andrew Heavens / Etiopia

Vet aquí les principals conseqüències de la falta d'aigua potable i sanejament en el món segons l'informe *Más allá de la escasez: Poder, pobreza y la crisis mundial del agua* (2006), del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD): la mort d'almenys dos milions de nins cada any; milions de dones, joves i nines obligades diàriament a tragar aigua (fet que redueix les possibilitats de formar-se o de ser més productives), i el flagell de malalties causades per la contaminació de l'aigua, que frenen el desenvolupament econòmic de les nacions més pobres del món.

En aquest informe es fa una crida per a l'elaboració d'un pla d'acció global en el qual participi activament el Grup dels Vuit països més poderosos del món (Alemanya, Canadà, Estats Units, Gran Bretanya, França, Itàlia, Japó i Rússia), per aconseguir el setè Objectiu de Desenvolupament del Mil·lenni: reduir a la meitat, per al 2015, la població que avui no disposa d'aigua potable (mil milions de persones) ni sanejament adequat (2.600 milions de persones).

Per assolir aquest objectiu, els autors de l'informe recomanen: que s'exerceixi realment el dret humà fonamental a l'aigua, que s'elaborin estratègies nacionals per a l'aigua i el sanejament, i que es produeixi un augment de l'assistència internacional que permeti inversions d'uns 10 bilions de dòlars anuals en projectes d'aigua potable i sanejament.

He aquí las principales consecuencias de la falta de agua potable y saneamiento en el mundo según el informe *Más allá de la escasez: Poder, pobreza y la crisis mundial del agua* (2006), del Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD): la muerte de al menos dos millones de niños cada año; millones de mujeres, jóvenes y niñas obligadas diariamente a acarrear agua (reduciendo sus posibilidades de formarse o ser más productivas), y el azote de enfermedades causadas por la contaminación del agua, que frenan al desarrollo económico de las naciones más pobres del mundo.

En este informe se llama a la elaboración de un plan de acción global en el que participe activamente el Grupo de los Ocho países más poderosos del mundo (Alemania, Canadá, Estados Unidos, Gran Bretaña, Francia, Italia, Japón y Rusia), para lograr el séptimo Objetivo de Desarrollo del Milenio: reducir a la mitad, para 2015, la población que hoy no dispone de agua potable (mil millones de personas) ni saneamiento adecuado (2.600 millones de personas).

Para alcanzar este objetivo, los autores del informe recomiendan: que se ejerza realmente el derecho humano fundamental al agua, que se elaboren estrategias nacionales para el agua y el saneamiento, y que se produzca un aumento de la asistencia internacional que permita inversiones de unos 10 billones de dólares anuales en proyectos de agua potable y saneamiento.

L'aigua neta, accessible i assequible és un dret humà i un fonament per al desenvolupament econòmic i social. Luiz Inácio Lula da Silva

El agua limpia, accesible y asequible es un derecho humano y un fundamento para el desarrollo económico y social. Luiz Inácio Lula da Silva

© CICR / J. Björgvinsson / Sri Lanka

L'aigua condiciona tots els aspectes del desenvolupament humà: és imprescindible per preservar la salut de les persones, per mantenir els ecosistemes i com a factor de producció en l'agricultura, la indústria i altres activitats econòmiques que milloren la vida de les persones.

Això no obstant, els recursos hídrics estan repartits de manera irregular en el planeta, fet que, unit a altres característiques geofísiques i determinants socioeconòmics, produeix una enorme desigualtat en l'accés a l'aigua potable al món. Moltes persones en situació de pobresa sobreviuen amb menys de cinc litres d'aigua contaminada al dia, mentre que en els països rics consumim entre 200 i 400 litres per dia.

Un mínim de 20 litres d'aigua neta, per persona i dia, és la quantitat que el Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU ha estipulat en el dret humà bàsic a l'aigua. Però un habitant dels Estats Units o del Regne Unit gasta 50 litres diaris d'aigua estirant la cadena del vàter.

També, entre els habitants dels països en desenvolupament, hi ha diferències en l'accés a l'aigua i en les tarifes. Es dona el cas d'habitants de suburbis que paguen tarifes més altes que els seus compatriotes més rics, i fins i tot més elevades que ciutadans de països desenvolupats. Així, publica l'informe, els habitants de suburbis de Manila o Accra paguen més per l'aigua que els ciutadans de Londres, Nova York o Roma.

Per a l'economista Ricardo Petrella, expert en el tema de l'aigua, aquesta és un bé humà comú mundial i no una mercaderia, per la qual cosa privatitzar l'aigua és com ara vendre el dret a respirar. També, la gran

UNESCO / Danie Riffet / Camboya

El agua condiciona todos los aspectos del desarrollo humano: es imprescindible para preservar la salud de las personas, para mantener los ecosistemas y como factor de producción en la agricultura, la industria y otras actividades económicas que mejoran la vida de las personas.

Sin embargo, los recursos hídricos están repartidos de forma irregular en el planeta, lo que, unido a otras características geofísicas y determinantes socioeconómicos, produce una enorme desigualdad en el acceso al agua potable en el mundo. Muchas personas en situación de pobreza sobreviven con menos de cinco litros de agua contaminada al día, mientras en los países ricos consumimos entre 200 y 400 litros por día.

Un mínimo de 20 litros de agua limpia, por persona y día, es la cantidad que el Comité de Derechos Económicos, Sociales y Culturales de la ONU ha estipulado en su derecho humano básico al agua. Pero un habitante de Estados Unidos o del Reino Unido gasta 50 litros diarios de agua tirando de la cisterna.

También, entre los habitantes de los países en desarrollo, existen diferencias en el acceso al agua y en las tarifas. Se da el caso de habitantes de suburbios que pagan tarifas más altas que sus compatriotas más ricos, e incluso más elevadas que ciudadanos de países desarrollados. Así, publica el informe, los habitantes de suburbios de Manila o Accra pagan más por el agua que los ciudadanos de Londres, Nueva York o Roma.

Para el economista Ricardo Petrella, experto en el tema del agua, ésta es un bien humano común mundial y no una mercancía, por lo que privatizar el agua es como vender el derecho a respirar. También, la inmensa mayo-

© CICR / M. Bleich / Etiopia

majoria d'organitzacions no governamentals es mostra contrària al fet que el sector privat gestioni l'aigua com una mercaderia (com passa amb la major part de la població pobre, que compra l'aigua en els mercats privats). En relació amb aquest tema, els experts de l'informe opinen que quan es debat sobre les polítiques de l'aigua, la qüestió no ha de ser l'alternativa entre el sector públic o el privat, sinó si es cobreixen les necessitats de la població pobre.

La mayoría de organizaciones no gubernamentales se muestra contraria a que el sector privado gestione el agua como una mercancía (como sucede con la mayoría de la población pobre, que adquiere el agua en los mercados privados). En relación con este asunto, los expertos del informe opinan que cuando se debate sobre las políticas del agua, la cuestión no debe ser la alternativa entre el sector público o el privado, sino si se cubren las necesidades de la población pobre.

El progrés del desenvolupament humà depèn de resoldre el problema del sanejament

El progreso del desarrollo humano depende de resolver el problema del saneamiento

Per a milions de persones, la falta d'un bany, a més d'un motiu diari d'indignitat, és una amenaça al seu benestar que impedeix els avanços en la salut, l'educació i la creació de riquesa.

"No disposar d'accés a sanejament és una manera educada de dir que la gent obté l'aigua que necessita per beure, cuinar i rentar de rius, llacs, sèquies i clavegueres contaminades amb excrements humans i d'animals", precisa Kevin Watkins, autor principal de l'informe del PNUD. "Significa que, en barris pobres com el de Kibera, als afores de Nairobi, la gent defeca en bosses de plàstic que tiren al carrer perquè no tenen altra opció". És molt il·lustratiu el vídeo sobre la situació a Kibera que es presenta a la pàgina web de l'informe <http://hdr.undp.org/hdr2006>

Però en comptes de considerar-se una emergència internacional, els debats públics i les campanyes polítiques elu-

Para millones de personas, la falta de un baño, además de un motivo diario de indignidad, es una amenaza a su bienestar que impide los avances en la salud, la educación y la creación de riqueza.

"No disponer de acceso a saneamiento es una forma educada de decir que la gente obtiene el agua que necesita para beber, cocinar y lavar de ríos, lagos, acequias y alcantarillas contaminadas con excrementos humanos y de animales", precisa Kevin Watkins, autor principal del informe del PNUD. "Significa que, en barrios pobres como el de Kibera, en las afueras de Nairobi, la gente defeca en bolsas de plástico que tiran a la calle porque no tienen otra opción". Resulta muy ilustrativo el video sobre la situación en Kibera que se presenta en la página web del informe <http://hdr.undp.org/hdr2006>

Pero en lugar de considerarse una emergencia internacional, los debates públicos y las campañas políticas

© CICR / P. Abensur / Chad

deixen la qüestió del sanejament, tal vegada perquè afecta gairebé exclusivament la població més pobre i, també, com fa veure l'estudi, per la seva càrrega d'estigma.

Campanyes com la de *Sanejament Total*, empresa a Bangladesh per les autoritats locals i diverses ONGD, que apel·len a la repugnància, al propi interès i a un sentiment de responsabilitat individual pel benestar de la comunitat, han ajudat a superar el tabú i que la cobertura de sanejament sigui pràcticament total en aquest país per a l'any 2010. En l'actualitat, aquesta campanya es duu a terme a Cambodja, la Xina, l'Índia i Zàmbia.

L'estudi valora els bons resultats dels programes d'aigua neta i sanejament, concebuts des de les mateixes comunitats, però que disposen del suport institucional i d'un important augment de les inversions.

També, demostra que la millora del sanejament a la llar –passant de la defecació a l'aire lliure a l'ús d'una latrina de pou o a la instal·lació d'un vàter amb dipòsit a les cases– redueix la mortalitat infantil total en

eluden la qüestió del sanejament, quizás porque afecta casi exclusivamente a la población más pobre y, también, como señala el estudio, por su carga de estigma.

Campañes como la de Sanejamiento Total, emprendida en Bangladesh por las autoridades locales y diversas ONGD, apelando a la repugnancia, al propio interés y a un sentimiento de responsabilidad individual por el bienestar de la comunidad, han ayudado a superar el tabú y que la cobertura de saneamiento vaya a ser prácticamente total en dicho país para el año 2010. En la actualidad, esta campaña se está llevando a cabo en Camboya, China, India y Zambia.

El estudio valora los buenos resultados de los programas de agua limpia y saneamiento, concebidos desde las propias comunidades, pero que cuentan con apoyo institucional y con un importante aumento de las inversiones.

También, demuestra que la mejora del saneamiento en el hogar –pasando de la defecación al aire libre al uso de una letrina de pozo o la instalación de un inodoro a cisterna en las casas– reduce la mortalidad infantil total

© CICR / Simon Pluess / Haití

UNESCO / Zhanat Kulenov / Mar de Aral

© CICR / T. Gassmann / Senegal

FAO / F. Botts / Burkina Faso

almenys un terç, i rebaixa les 443 milions de jornades escolars que es perden cada any a causa de malalties relacionades amb l'aigua o la seva manca. A més, verifica que si les escoles no disposen d'instal·lacions de sanejament adequades, disminueix l'assistència de les joves, especialment una vegada acabada la pubertat. Les dades de l'estudi estimen que prop de la meitat de les nines de l'Àfrica subsahariana que deixen d'anar a l'escola ho fan perquè les escoles no tenen aigua segura ni instal·lacions de sanejament adequades, amb la qual cosa es reforcen les desigualtats de gènere en els àmbits de l'ocupació i l'educació.

en al menos un tercio, y rebaja las 443 millones de jornadas escolares que se pierden cada año debido a enfermedades relacionadas con el agua o la falta de la misma. Además, verifica que si las escuelas no disponen de instalaciones de saneamiento adecuadas, disminuye la asistencia de las jóvenes, especialmente tras la pubertad. Los datos del estudio estiman que cerca de la mitad de las niñas del África subsahariana que dejan de asistir a la escuela, lo hacen porque las escuelas carecen de agua segura e instalaciones de saneamiento adecuadas, reforzándose las desigualdades de género en los ámbitos del empleo y la educación.

Des d'un punt de vista global, hi ha aigua més que suficient per satisfer les necessitats humanes, l'agricultura i la indústria

Desde un punto de vista global, existe agua más que suficiente para satisfacer las necesidades humanas, la agricultura y la industria

La idea que la crisi mundial de l'aigua té alguna cosa a veure amb situacions d'escassetat absoluta del subministrament físic es rebut en aquest informe, que assenyalava el mal ús del recurs com la causa principal d'aquesta escassetat. En molts països, la falta d'aigua és fruit de polítiques públiques que n'han fomentat un ús excessiu (desviament de rius i sobreextracció d'aigües subterrànies), tot arribant a casos extrems

La idea de que la crisis mundial del agua tiene que ver con situaciones de escasez absoluta del suministro físico es rebatida en este informe, que apunta al mal uso del recurso como la causa principal de esta escasez. En muchos países, la falta de agua es fruto de políticas públicas que han fomentado un uso excesivo (desvío de ríos y sobre extracción de aguas subterráneas), llegando a casos extremos como

© CICR / H. Siegenthaler / Haití

com la dessecació del mar d'Aral, que en altre temps fou el quart llac del planeta.

La competència per l'aigua entre països que comparteixen rius ha fet que els més pessimistes vaticinin futures guerres per l'aigua. Malgrat això, l'experiència mostra que aquesta por és exagerada i que, normalment, ha prevalegut la cooperació enfront del conflicte. Els últims 50 anys s'han produït 37 disputes violentes entre estats a causa de l'aigua, la major part poc greus, mentre que s'han acordat més de 200 tractats; alguns, com el de la conca de l'Indus, firmat per l'Índia i el Pakistan, ha mantingut la vigència fins i tot durant els períodes de conflicte.

Els autors de l'informe indiquen que la cooperació en la gestió d'aigües compartides genera prosperitat en els països implicats. A més, a escala nacional, recomanen el desenvolupament de polítiques públiques per als sectors d'aigua i sanejament, com ara: destinar a aquests serveis un mínim de l'1% del PIB, que s'aprovin lleis que introdueixin el concepte del dret humà a l'aigua, per assegurar-ne l'accés, i que s'exerceixi un control sobre els serveis d'aigua públics i privats.

Tenim la tecnologia, el finançament i les capacitats necessàries per solucionar la crisi de l'aigua i el sanejament, tal com ho feren fa un segle els actuals països rics, però cal situar la qüestió en el centre de l'agenda del desenvolupament mundial. Solucionar aquesta crisi ajudarà a millorar-ho gairebé tot, assenyala Sandra Postel, investigadora del WorldWatch Institute: més nins, i sobretot nines, aniran a l'escola, es reduiran les malalties, i més persones tindran temps per engegar negocis, augmentar els ingressos i escapar de la pobresa.

la desecación del mar de Aral, que en tiempos fue el cuarto lago del planeta.

La competencia por el agua entre países que comparten ríos ha llevado a los más pesimistas a vaticinar futuras guerras por el agua. Sin embargo, la experiencia muestra que este miedo es exagerado y que, normalmente, ha prevalecido la cooperación frente al conflicto. En los últimos 50 años se han producido 37 disputas violentas entre estados a causa del agua, la mayor parte poco graves, mientras que se han acordado más de 200 tratados; algunos, como el de la cuenca del Indo, firmado por India y Pakistán, ha mantenido su vigencia incluso durante los períodos de conflicto.

Los autores del informe señalan que la cooperación en la gestión de aguas compartidas genera prosperidad en los países implicados. Además, a escala nacional, recomiendan el desarrollo de políticas públicas para los sectores de agua y saneamiento, tales como: destinar a estos servicios un mínimo del 1% del PIB, que se aprueben leyes que introduzcan el concepto del derecho humano al agua, para asegurar su acceso, y que se ejerza un control sobre los servicios de agua públicos y privados.

Tenemos la tecnología, la financiación y las capacidades necesarias para solventar la crisis del agua y el saneamiento, tal como lo hicieron hace un siglo los actuales países ricos, pero hay que situar la cuestión en el centro de la agenda del desarrollo mundial. Solucionar esta crisis ayudará a que casi todo mejore, señala Sandra Postel, investigadora del WorldWatch Institute: más niños, y sobre todo niñas, irán a la escuela, se reducirán las enfermedades, y más personas tendrán tiempo para iniciar negocios, elevar sus ingresos y escapar de la pobreza.

PROJECTES D'AIGUA POTABLE I SANEJAMENT AMB SUPORT BALEAR. Cada any són més les associacions de les Illes Balears que emprenen projectes relacionats amb l'ajuda humanitària, la cooperació al desenvolupament i l'educació, la formació i la sensibilització ciutadana, destinats a millorar les condicions de vida en els països en desenvolupament. La Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears secundà, entre d'altres, els projectes següents en l'àmbit de l'aigua i el sanejament.

PROYECTOS DE AGUA POTABLE Y SANEAMIENTO CON SOPORTE BALEAR. Cada año son más las asociaciones de las Illes Balears que emprenen proyectos relacionados con la ayuda humanitaria, la cooperación al desarrollo y la educación, formación y sensibilización ciudadana, destinados a mejorar las condiciones de vida en los países en desarrollo. La Dirección General de Cooperación del Govern de les Illes Balears secundó, entre otros, los siguientes proyectos en el ámbito del agua y el saneamiento.

MEDICUS MUNDI BALEARES

Projecte: Millora de la Salubritat de 70 Habitatges d'Alto San Pedro
País: Bolívia
Zona: Ciutat de Sucre
Soci local: Germanes Franciscanes "Hijas de la Misericordia"
Subvenció: 40.000 €

Proyecto: Mejora de la Salubridad de 70 Viviendas de Alto San Pedro

País: Bolívia

Zona: Ciudad de Sucre

Socio local: Hermanas Franciscanas "Hijas de la Misericordia"

Subvención: 40.000 €

La perifèria de Sucre, capital de Bolívia, s'ha anat poblant al llarg dels últims anys amb milers de persones que arriben de les zones rurals i que tracten de millorar les seves vides. Les condicions en què viu aquest sector de població són molt precàries: llars insalubres, falta d'accés al sanejament, a l'aigua potable, a l'electricitat...

Moltes vegades, aquestes persones arriben infectades pel paràsit que produeix la malaltia de Chagas, una afecció que si no és tractada causa mals irreparables al cor, l'esòfag i el colon. Bolívia enregistra el major nombre de casos a tot el món, amb 1,8 milions de persones infectades i 3,7 milions en risc de contagi.

Amb l'objectiu de prevenir el mal de Chagas i altres malalties relacionades amb la manca d'higiene, l'organització Medicus Mundi va emprendre un projecte de millorament de l'estructura bàsica i sanitària de setanta habitatges del barri Alto San Pedro de Sucre.

Les beneficiàries han estat famílies arribades, la gran majoria, de zones rurals del departament de Potosí i que estan constituïdes per una mitjana de vuit membres.

El projecte, que es va executar entre el mes de juny de 2004 i l'agost de 2006, va consistir en referir les parets, recobrir els trespols de terra amb ciment i ensostrar les cobertes amb uralita, mesures que han estat efectives per frenar el vector transmissor de la malaltia de Chagas. També es realitzaren activitats per formar i capacitar els beneficiaris en matèria de control sobre la malaltia de Chagas, sobre higiene personal, salubritat de l'habitatge i qüestions familiars i comunitàries, que han contribuït a fer que el projecte es mantingui en el temps.

Paral·lelament, per tal de millorar l'accés a l'aigua potable i evitar les malalties provocades per la recollida d'aigua d'un riu proper, les aigües del qual estan contaminades, es varen emprendre accions per legalitzar els habitatges. La legalització és una condició indispensable per tenir accés a l'aigua potable. A més, així s'assegura el dret de propietat de l'habitatge als seus habitants i, com a conseqüència d'això, poden normalitzar la seva situació com a ciutadans, ja que una bona part no té certificat de naixement i no està inscrit a cap registre.

La periferia de Sucre, capital de Bolívia, se ha ido poblando en los últimos años con miles de personas que llegan de las zonas rurales tratando de mejorar sus vidas. Las condiciones en las que vive este sector de población son muy precarias: hogares insalubres, falta de acceso al saneamiento, al agua potable, la electricidad...

En muchas ocasiones, estas personas llegan infectadas por el parásito que produce el mal de Chagas, una enfermedad que si no es tratada causa daños irreparables en el corazón, el esófago y el colon. Bolivia registra el mayor número de casos en todo el mundo, con 1,8 millones de personas infectadas y 3,7 millones en riesgo de contagio.

Con objeto de prevenir el mal de Chagas y otras enfermedades relacionadas con la falta de higiene, la organización Medicus Mundi emprendió un proyecto de mejoramiento en la estructura básica y sanitaria de setenta viviendas del barrio Alto San Pedro de Sucre.

Las beneficiarias han sido familias llegadas, en su mayoría, de zonas rurales de departamento de Potosí y que están constituídas por una media de ocho miembros.

El proyecto, que se ejecutó entre junio de 2004 y agosto de 2006, consistió en revocar las paredes, recubrir los suelos de tierra con cemento y techar las cubiertas con uralita, medidas que se han revelado efectivas para frenar el vector transmisor del mal de Chagas. También se realizaron actividades para formar y capacitar a los beneficiarios en materia de control sobre la enfermedad de Chagas, sobre higiene personal, salubridad de la vivienda y cuestiones familiares y comunitarias, que han contribuido a que el proyecto se mantenga en el tiempo.

Paralelamente, para mejorar el acceso al agua potable y evitar las enfermedades provocadas por la recogida de agua de un río cercano, cuyas aguas están contaminadas, se emprendieron acciones para legalizar las viviendas. La legalización es una condición indispensable para tener acceso al agua potable. Además, así se asegura el derecho de propiedad de la vivienda a sus moradores y, como consecuencia, pueden normalizar su situación como ciudadanos, dado que una buena parte de ellos carece de certificado de nacimiento y no está inscrita en ningún registro.

MANOS UNIDAS

Projecte: Abastament d'Aigua Potable per Conducció
País: República Democràtica del Congo
Zona: Ciutat de Luvungi
Soci local: Parròquia Sagrada Família de Luvungi
Subvenció: 76.685 €

Proyecto: Abastecimiento de Agua Potable por Conducción
País: República Democrática de Congo
Zona: Ciudad de Luvungi
Socio local: Parroquia Sagrada Familia de Luvungi
Subvención: 76.685 €

La ciutat de Luvungi està situada a la planícia del Ruzizi, un dels llocs més castigats per la Segona Guerra del Congo (1996-2003), que deixà més de tres milions de morts, infraestructures destruïdes, serveis desmantellats i un país sumit en la pobresa.

Els prop de 40.000 habitants de Luvungi no tenen accés a l'aigua i cada dia han de desplaçar-se alguns quilòmetres per aconseguir un poal d'aigua de riu, tèrbola i contaminada, que consumeixen sense bullir per falta de combustible. Aquesta circumstància provoca que malalties associades a la contaminació hídrica, com el tifus, les diarrees i les afeccions dermatològiques, s'hagin convertit en mals endèmics.

Atesa la manca de capacitat de les autoritats per resoldre aquest problema crucial per a la població, els missioners javerians de la parròquia Sagrada Família de Luvungi varen emprendre aquest projecte sociosanitari d'abastament d'aigua potable. La iniciativa ha tingut la col·laboració de Mans Unides i la participació de les autoritats administratives, notables i caps tradicionals, així com de les associacions civils de Luvungi.

El projecte, que té una durada de 18 mesos, s'inicià el setembre de 2006 amb la construcció d'una conducció de 18 quilòmetres de longitud, des del riu Nakatale, en una zona muntanyenca propera, fins a Luvungi. També s'ha previst la instal·lació de dos dipòsits d'aigua i la col·locació de 28 fonts públiques per a la distribució de l'aigua a la ciutat.

La població beneficiària treballa com a mà d'obra en les tasques de construcció i rep formació per assumir les funcions de reparació, vigilància i manteniment de les fonts. D'aquesta manera, es promou l'enfortiment comunitari i els beneficiaris del projecte són protagonistes del seu propi desenvolupament.

Al voltant de 28.000 persones dels principals barris de Luvungi, així com escoles, centres de salut i altres institucions, resultaran afavorits directament pel projecte; tot i que la resta d'habitants de la ciutat també podrà proveir-se de l'aigua potable de les fonts. Ara bé, les majors beneficiades seran les dones i les nines, que reduiran notablement el temps dedicat a la cerca de l'aigua, que podran destinar a activitats més productives i a millorar la seva escolarització.

Amb aquest projecte de presa d'aigua potable milloraran substancialment les condicions sanitàries de la població de Luvungi i disminuiran els nivells de pobresa, ja que l'aigua és un element fonamental per a la realització d'activitats que estimulen el desenvolupament humà, tal com propugna el setè Objectiu de Desenvolupament del Mil·lenni.

La ciudad de Luvungi está situada en la llanura del Ruzizi, uno de los lugares más castigados por la Segunda Guerra del Congo (1996-2003), que dejó tras de sí más de tres millones de muertos, infraestructuras destruidas, servicios desmantelados y un país sumido en la pobreza.

Los cerca de 40.000 habitantes de Luvungi carecen de acceso al agua y cada día deben desplazarse varios kilómetros para conseguir un cubo de agua de río, turbia y contaminada, que consumen sin hervir por falta de combustible. Esta circunstancia provoca que enfermedades asociadas a la contaminación hídrica, como el tifus, las diarreas y las afecciones dermatológicas, se hayan convertido en males endémicos.

Dada la falta de capacidad de las autoridades para resolver este problema crucial para la población, los misioneros javerianos de la parroquia Sagrada Familia de Luvungi emprendieron este proyecto socio-sanitario de abastecimiento de agua potable. La iniciativa ha contado con la colaboración de Manos Unidas y la participación de las autoridades administrativas, notables y jefes tradicionales, y asociaciones civiles de Luvungi.

El proyecto, que tiene una duración de 18 meses, se inició en septiembre de 2006 con la construcción de una conducción de 18 kilómetros de longitud, desde el río Nakatale, en una serranía próxima, hasta Luvungi. También está prevista la instalación de dos depósitos de agua y la colocación de 28 fuentes públicas para la distribución del agua en la ciudad.

La población beneficiaria trabaja como mano de obra en las labores de construcción y recibe formación para asumir las funciones de reparación, vigilancia y mantenimiento de las fuentes. De este modo, se promueve el fortalecimiento comunitario y los beneficiarios del proyecto son protagonistas de su propio desarrollo.

En torno a 28.000 personas de los principales barrios de Luvungi, así como escuelas, centros de salud y otras instituciones, resultarán favorecidas directamente por el proyecto; aunque el resto de habitantes de la ciudad también podrá proveerse del agua potable de las fuentes. Ahora bien, las mayores beneficiadas serán las mujeres y las niñas, que reducirán notablemente el tiempo dedicado a la búsqueda del agua, pudiendo destinarlo a actividades más productivas y a mejorar su escolarización.

Con este proyecto de acometida de agua potable mejorarán substancialmente las condiciones sanitarias de la población de Luvungi y disminuirán los niveles de pobreza, pues el agua es un elemento fundamental para la realización de actividades que estimulan el desarrollo humano, tal como propugna el séptimo Objetivo de Desarrollo del Milenio.

ARTÀ SOLIDARI

Projecte: Instal·lació d'un sistema de regatge de bombament i aspersió per a la Cooperativa Integral Agrícola Nuevo Horizonte (primera fase)

País: Guatemala

Zona: Departament d'El Petén

Soci local: Cooperativa Integral Agrícola Nuevo Horizonte

Subvenció: 32.815 €

Proyecto: Instalación de un Sistema de Riego de Bombeo y Aspersión para la Cooperativa Integral Agrícola Nuevo Horizonte (primera fase)

País: Guatemala

Zona: Departamento de El Petén

Socio local: Cooperativa Integral Agrícola Nuevo Horizonte

Subvención: 32.815 €

L'any 1996, després de signar-se els Acords de Pau que acabaren amb més de tres dècades de conflicte armat a Guatemala, un grup d'excombatents de les Forces Armades Revolucionàries decidí establir-se pels voltants del municipi de Santa Ana, en el departament d'El Petén, i reincorporar-se a la vida civil. Mitjançant un préstec adquiriren una finca de 900 hectàrees, es constituïren en cooperativa agrícola i aixecaren cases, obriren camins, construïren una escola, una clínica...

Avui en dia, la cooperativa està formada per 80 famílies, que sumen 446 persones, dedicades fonamentalment a la ramaderia i al cultiu del blat de les Índies i la mongeta. Cada família posseeix una parcel·la on cultiva els grans bàsics per al consum domèstic. A més, els socis de la cooperativa emprenen projectes agropecuaris en comú, els beneficis dels quals reverteixen en la Cooperativa i en serveis dirigits als seus associats.

L'organització Artà Solidari, que havia col·laborat amb la Cooperativa Nuevo Horizonte en un programa d'equipament agrícola (2003), proposà emprendre un nou projecte per millorar i diversificar la producció agrícola de la finca. El projecte, que s'havia d'executar en dues fases, consisteix en instal·lar un sistema de regatge a pressió per fer possible el cultiu d'hortalisses durant tot l'any.

La primera fase del muntatge del sistema de regatge es va dur a terme entre el mes de setembre de 2005 i l'agost de 2006, i hi participaren els membres de la cooperativa. S'instal·là una bomba aspirant amb motor, es construïren sèquies i es canalitzà l'aigua des de la llacuna Oquenix (ubicada a la finca) fins a les 19,6 hectàrees del terreny agrícola elegit.

La segona fase del projecte, en execució, preveu enterrar la xarxa principal de canonades a la zona destinada al cultiu i instal·lar les boques d'acoblament per connectar la part del sistema de regatge mòbil.

Paral·lelament, s'imparteixen tallers de capacitació sobre el sistema de regatge i s'ha establert un comitè d'usuaris de reg que regirà l'ús i el manteniment del sistema de regatge.

Amb aquest projecte, els membres de la Cooperativa Nuevo Horizonte augmentaran la qualitat de vida, ja que obtindran majors ingressos econòmics mitjançant la venda de les hortalisses al mercat, millorarà la seva dieta bàsica i les sòcies de la cooperativa tindran accés a noves i millors ocupacions.

En 1996, tras firmarse los Acuerdos de Paz que acabaron con más de tres décadas de conflicto armado en Guatemala, un grupo de excombatientes de las Fuerzas Armadas Revolucionarias decidió establecerse en las cercanías del municipio de Santa Ana, en el departamento de El Petén, y reincorporarse a la vida civil. Por medio de un préstamo adquirieron una finca de 900 hectáreas, se constituyeron en cooperativa agrícola y levantaron casas, abrieron caminos, construyeron una escuela, una clínica...

Hoy en día, la cooperativa está formada por 80 familias, que suman 446 personas, dedicadas fundamentalmente a la ganadería y al cultivo de maíz y el frijol. Cada familia posee una parcela donde cultiva los granos básicos para el consumo doméstico. Además, los socios de la cooperativa emprenden proyectos agropecuarios en común, cuyos beneficios revierten en la Cooperativa y en servicios dirigidos a sus asociados.

La organización Artà Solidari, que había colaborado con la Cooperativa Nuevo Horizonte en un programa de equipamiento agrícola (2003), propuso acometer un nuevo proyecto para mejorar y diversificar la producción agrícola de la finca. El proyecto, a ejecutar en dos fases, consiste en instalar un sistema de riego a presión para hacer posible el cultivo de hortalizas durante todo el año.

La primera fase del montaje del sistema de riego se llevó a cabo entre septiembre de 2005 y agosto de 2006, participando en ellos los miembros de la cooperativa. Se instaló una bomba aspirante con motor, se construyeron acequias y se canalizó el agua desde la laguna Oquenix (ubicada en la propia finca) hasta las 19,6 hectáreas de terreno agrícola elegido.

La segunda fase del proyecto, en ejecución, prevé enterrar la red principal de tuberías en la zona destinada a cultivo e instalar las bocas de acople para conectar la parte del sistema de riego móvil.

Paralelamente, se están impartiendo talleres de capacitación sobre el sistema de riego y se ha establecido un comité de usuarios de riego que regirá el uso y mantenimiento del sistema de riego.

Con este proyecto, los miembros de la Cooperativa Nuevo Horizonte aumentarán su calidad de vida, ya que obtendrán mayores ingresos económicos mediante la venta de las hortalizas en el mercado, mejorará su dieta básica, y las socias de la cooperativa tendrán acceso a nuevas y mejores ocupaciones.

ASOCIACIÓN CLUB BENÉFICO ELSA

Projecte: Accessibilitat a Aigua Potable per a la Població de Turkana i els seus Bestiars

País: Kenya

Zona: Districte de Turkana

Soci local: Comunidad Misionera san Pablo Apóstol

Subvenció: 33.212 €

Proyecto: Accesibilidad a Agua Potable para la Población de Turkana y sus Ganados

País: Kenia

Zona: Distrito de Turkana

Socio local: Comunidad Misionera san Pablo Apóstol

Subvención: 33.212 €

Kichutanak –“la que s’ho ha endut tot, fins i tot els animals”–; així ha anomenat el poble *turkana* l’últim gran període de sequera que, des de 1999, assola el seu territori, el districte de Turkana al nord-oest de Kenya.

La falta d’aigua afecta greument aquest poble seminòmada, dedicat al pasturatge de bestiar i a una agricultura elemental. Aquesta escassetat, no sols els priva d’aigua per beure i per mantenir unes mínimes condicions d’higiene, sinó que també els impedeix cobrir les necessitats dels seus ramats, de qui depenen per subsistir. Un estudi d’UNICEF ha revelat que el nivell de desnutrició infantil en el districte de Turkana és sumament alt.

En el segon informe del Grup de Treball sobre el Canvi Climàtic i el Desenvolupament, *Àfrica ¿con el agua hasta el cuello?*, es presta una atenció especial als efectes del canvi climàtic sobre l’estil de vida tradicional del poble *turkana*. Les sequeres, cada vegada més llargues i freqüents, agostegen les pastures i no recarreguen els aqüífers, amb la qual cosa les zones humides a les quals els *turkana* recorrien en temps d’escassetat d’aigua se sequen.

Per tal de millorar l’accés a l’aigua de la població *turkana*, l’Asociación Club Benéfico Elsa emprèn aquest projecte per construir una presa que permetrà embassar l’aigua de pluja.

El projecte, en plena execució, consisteix en la construcció d’un mur estanc, de pedra i ciment, en el llit d’un riu sec, per retenir l’aigua de pluja durant alguns mesos i afavorir-ne la filtració cap als aqüífers.

En les tasques de construcció de la presa hi participen un grup de beneficiaris del projecte. Al mateix temps, es capaciten dos agents locals per al manteniment de la infraestructura i s’instrueix la població en el bon ús dels recursos aqüífers, que restaran a càrrec d’un comitè.

Els efectes positius del projecte es deixaran sentir en l’augment previst d’un 80% de l’aigua disponible durant els mesos de sequera, fet que incidirà favorablement en la salut i la nutrició de la població, i disminuirà considerablement la mortalitat infantil. D’altra banda, les nines i joves, tradicionalment responsables d’anar a cercar l’aigua, podran reduir el temps dedicat a aquesta tasca i ampliar el seu horari escolar.

Kichutanak –“la que ha barrido con todo, hasta con los animales”–; así ha llamado el pueblo *turkana* al último gran periodo de sequía que, desde 1999, azota su territorio, el distrito de Turkana en el noroeste de Kenia.

La falta de agua está afectando gravemente a este pueblo seminómada, dedicado al pastoreo de ganado y a una agricultura elemental. Su escasez, no sólo les priva de agua para beber y para mantener unas mínimas condiciones de higiene, sino que también les impide cubrir las necesidades de sus rebaños, de los que dependen para su subsistencia. Un estudio de UNICEF ha revelado que el nivel de desnutrición infantil en el distrito de Turkana es sumamente alto.

En el segundo informe del Grupo de Trabajo sobre el Cambio Climático y el Desarrollo, *África ¿con el agua hasta el cuello?*, se presta especial atención a los efectos del cambio climático sobre el estilo de vida tradicional del pueblo *turkana*. Las sequías, cada vez más largas y frecuentes, agostan los pastos y no recargan los acuíferos, con los que los humedales a los que los *turkana* recurrían en tiempos de escasez de agua se secan.

Para mejorar el acceso al agua de la población *turkana*, la Asociación Club Benéfico Elsa emprende este proyecto para construir una presa que permitirá embalsar el agua de lluvia.

El proyecto, en plena ejecución, consiste en la construcción de un muro estanco, de piedra y cemento, en el cauce de un río seco, para retener el agua de lluvia durante varios meses y favorecer su filtración hacia los acuíferos.

En las tareas de construcción de la presa participan un grupo de beneficiarios del proyecto. Al mismo tiempo, se está capacitando a dos agentes locales para el mantenimiento de la infraestructura y se instruye a la población en el buen uso de los recursos acuíferos, que quedarán a cargo de un comité.

Los efectos positivos del proyecto se dejarán sentir en el aumento previsto de un 80% del agua disponible durante los meses de sequía, lo que incidirá favorablemente en la salud y la nutrición de la población, y disminuirá considerablemente la mortalidad infantil. Por otro lado, las niñas y jóvenes, tradicionalmente responsables de la búsqueda del agua, van a poder reducir el tiempo dedicado a esta tarea y ampliar su horario escolar.

VEURE PER COMPRENDRE

VER PARA COMPRENDER

Rif Spahni / CONTRA / Tindouf

Aquesta fotografia forma part del meu projecte *No Man's Land*, una reflexió sobre el fet que actualment més de 40 milions de persones viuen desplaçades de les seves llars, establertes en terres on són hostes provisionals, tot i que per un temps indefinit, formant part d'aquests paisatges, testimonis del seu exili. Després de les inundacions de febrer de 2006, la wilaya de Smara quedà destrossada pràcticament en la seva totalitat. A la imatge uns al·lots es passegen entre les runes d'allò que un dia fou casa seva.

Rif Spahni / CONTRA / Tindouf

Esta fotografía forma parte de mi proyecto *No Man's Land*, una reflexión sobre el hecho de que actualmente más de 40 millones de personas viven desplazadas de sus hogares, establecidas en tierras en las que son huéspedes provisionales, hogares por un tiempo indefinido y formando parte de estos paisajes, testigos de un exilio. Después de las inundaciones de febrero de 2006, la wilaya de Smara quedó destrozada prácticamente en su totalidad. En la imagen unos chicos se pasean por entre las ruinas de lo que un día fue su casa.

L'associació CONTRA vol ser un punt de trobada per a totes aquelles persones que desenvolupen una tasca documental fotogràfica independent. Els membres de CONTRA centren el seu treball personal en històries quotidianes i personals que tenguin la capacitat de transmetre i de fer reflexionar a terceres persones.

Cada vegada som més els que pensem que desconexem per complet el món en què vivim. Que la informació amb la qual som bombardejats diàriament per part dels mitjans de comunicació sols es regeix pels interessos d'uns quants; per una agenda marcada i no per una voluntat de donar a conèixer el que passa al planeta. Que els mitjans de comunicació, que es nodreixen de la infinita publicitat entre la qual col·loquen els seus continguts informa-

La asociación CONTRA quiere ser un punto de encuentro para todas aquellas personas que desarrollan una labor documental fotográfica independiente. Los miembros de CONTRA centran su trabajo personal en historias cotidianas y personales que tengan la capacidad de transmitir y de hacer reflexionar a terceras personas.

Cada vez somos más los que pensamos que desconocemos por completo el mundo en que vivimos. Que la información con la que somos bombardeados diariamente por parte de los medios de comunicación sólo se rige por los intereses de unos pocos; por una agenda marcada y no por una voluntad de dar a conocer lo que ocurre en el planeta. Que los medios de comunicación, que se nutren de la infinita publicidad entre la que colocan sus contenidos infor-

Toni Amengual / CONTRA / Medicus Mundi Balears
Un lugar llamado Realidad

Mallorquí des de 1980. Fa set anys que tracto de comprendre el que passa al meu voltant a través del visor de la meua càmera. Aquesta cerca m'ha portat a llocs que, d'altra manera, mai no hauria conegut. Aquesta imatge, feta el 2006 a la República Dominicana, pertany a la meua sèrie fotogràfica *Un lugar llamado Realidad*, i forma part d'un projecte de Medicus Mundi Balears als bateyes, les zones on viuen els talladors de canya de sucre.

Toni Amengual / CONTRA / Medicus Mundi Balears
Un lugar llamado Realidad

Mallorquí desde 1980. Hace siete años que trato de comprender lo que ocurre a mi alrededor a través del visor de mi cámara. Esta búsqueda me ha llevado a lugares que, de otro modo, jamás hubiese conocido. Esta imagen, tomada en 2006 en la República Dominicana, pertenece a mi serie fotográfica *Un lugar llamado Realidad* y forma parte de un proyecto de Medicus Mundi Balears en los bateyes, las zonas donde habitan los cortadores de caña de azúcar.

tius, ens mantenen desinformatats mitjançant la sobreinformació. La saturació d'informació és la que ens permet continuar menjant mentre se'ns mostren els horrors de la guerra o de qualsevol catàstrofe esdevinguda en llocs que ens pareixen infinitament remots. Almenys, això és el que pensem els integrants de CONTRA.

La nostra associació neix de la trobada d'alguns fotògrafs mallorquins preocupats pel desconeixement sobre el que passa al món, especialment als països del Sud. Segons la nostra opinió, la informació que hom rep assegut al sofà de casa seva no representa el que succeeix. Per això decidim mobilitzar-nos i experimentar, en primera persona, aquestes realitats de les quals gairebé no es parla. Conèixer un poc més el món en què vivim i arribar a aquestes històries de les quals mai no n'hauríem sabut res pels mitjans de comunicació habituals. De manera independent, ens hem dedicat a viatjar i a obser-

mativos, nos mantienen desinformados por medio de la sobre información. La saturación de información es la que nos permite seguir comiendo mientras se nos muestran los horrores de la guerra o de cualquier catástrofe acontecida en lugares que nos parecen infinitamente remotos. Al menos, eso es lo que pensamos los integrantes de CONTRA.

Nuestra asociación nace del encuentro de varios fotógrafos mallorquines preocupados por el desconocimiento sobre lo que ocurre en el mundo, especialmente en los países del Sur. En nuestra opinión, la información que uno recibe sentado en el sofá de su casa no representa lo que está sucediendo. Por eso decidimos movilizarnos y experimentar, en primera persona, esas realidades de las que apenas se habla. Conocer un poco más el mundo en que vivimos y llegar a esas historias de las que jamás habiéramos sabido nada, por los medios de comunicación habituales. De forma independiente, nos hemos dedicado a viajar y a observar

Javier Izquierdo / CONTRA / Vietnam

Aquesta fotografia la vaig fer al nord del Vietnam, a les muntanyes de Sapa. M'interessen les persones i les situacions en què viuen i, a través de les meves imatges, pretenc donar una visió nova sobre la diversitat i la capacitat d'adaptació del gènere humà.

Javier Izquierdo / CONTRA / Vietnam

Esta fotografía la tomé en el norte de Vietnam, en las montañas de Sapa. Me interesan las personas y las situaciones en las que viven y, a través de mis imágenes, pretendo dar una nueva visión sobre la diversidad y la capacidad de adaptación del género humano.

var amb els nostres propis ulls aquelles realitats oblidades, a recollir amb la càmera les nostres impressions i a compartir el resultat del nostre treball amb aquells que s'interessen per tot allò que s'esdevé al planeta.

Exposar el nostre treball, amb la finalitat de sensibilitzar el públic, és una de les nostres metes principals. Creiem que només podem aconseguir-ho si nosaltres estem vertaderament sensibilitzats amb els temes que tractem, si ens impliquem a fons. Per això, els nostres projectes estan enfocats com a treballs a llarg termini; perquè ningú no es pot sensibilitzar amb una realitat que li és totalment aliena, tret que l'experimenti de ple, amb els cinc sentits. Hem de conviure amb allò que fotografiam, hem de ser un més de la realitat que pretenem mostrar. Perquè només així aconseguirem que les persones que veïn el resultat del treball puguin arribar a entendre una part del que nosaltres entenguérem. Creiem que el poder de la fotografia es troba en la capacitat de transmetre. La fotografia permet transmetre molt més que informació, pot generar emocions i sentiments. I això és el que nosaltres pretenem.

con nuestros propios ojos aquellas realidades olvidadas, recogiendo con la cámara nuestras impresiones, y compartiendo el resultado de nuestro trabajo con aquellos que se interesan por lo que sucede en el planeta.

Exponer nuestro trabajo, con el fin de sensibilizar al público, es una de nuestras principales metas. Creemos que sólo podemos conseguirlo si nosotros estamos verdaderamente sensibilizados con los temas que tratamos, si nos implicamos a fondo. Por ello, nuestros proyectos están enfocados como trabajos a largo plazo; porque nadie puede sensibilizarse con una realidad que le es totalmente ajena, a menos que la experimente de lleno, con los cinco sentidos. Debemos convivir con aquello que fotografiamos, debemos ser uno más de la realidad que pretendemos enseñar. Porque, sólo así, conseguiremos que las personas que vean el resultado del trabajo puedan llegar a entender una parte de lo que nosotros entendimos. Creemos que el poder de la fotografía está en su capacidad de transmitir. La fotografía permite transmitir mucho más que información, puede generar emociones y sentimientos. Y eso es lo que nosotros pretendemos.

A TERRA SANTA

La vida dona moltes voltes. Després d'un any treballant com a cooperant a Nicaragua, buscava un horitzó més enllà de l'Amèrica Llatina. I sense gairebé adonar-me'n, per un cúmulo de casualitats, vaig anar a parar a Terra Santa. Deu ser cosa del destí.

Visc a Jerusalem Est, que és terra palestina ocupada per Israel des de l'any 1967, durant la famosa guerra dels Sis Dies. Treballo amb ACSUR Las Segovias com a responsable de projectes.

Sempre costa imaginar-se un lloc desconegut des de la llunyania. Llegir, veure documentals o fotografies pot ajudar a fer-nos-en una idea. Però a Terra Santa, a Israel-Palestina, la realitat és tan complexa que només vivint-la es pot començar a conèixer-la.

En aquest tros tan petit de terra, on la història de la humanitat ha deixat tants sediments, conviuen els llocs sagrats, els recels històrics, la diversitat cultural, les injustícies, la violència, les belleses naturals, l'alegria, els refugiats, les colònies, la modernitat occidental, l'hospitalitat i el fanatisme. Tots aquests elements formen Terra Santa, i tots són certs alhora.

Mai no havia tingut, com ara la tinc, la sensació de ser a l'"ull de l'huracà". El que passa aquí té una repercussió

Marcel Masferrer, responsable de projectes de Acsur Las Segovias

global, i les lluites globals es juguen en aquest tauler. Estar aquí, ara, suposa ser un espectador privilegiat dels grans esdeveniments. I com a gran apassionat de la política que sóc, no puc amagar que m'encanta ser on sóc.

Però darrera les grans realitats, sempre hi ha les petites. I és aquí on el meu treball pot ser útil, dinamitzant projectes que busquen millorar la vida de la població palestina, que porta 60 anys patint l'ocupació, el desplaçament i l'abandó. Empoderar les dones, donar formació als joves, millorar els serveis de salut, reforçar les comunitats de base, etc. La societat civil palestina és possiblement la més activa del món àrab, i això facilita la nostra feina. Hi ha una gran diversitat d'organitzacions, i dins d'aquestes, gent fascinant que lluita per un futur més just, més pacífic i més pròsper.

Acabo el diari de viatge recomanant a totes aquelles i aquells que vulguin visitar o viure a Terra Santa, que ho facin amb tres actituds bàsiques: paciència, curiositat i sentit de l'humor. Paciència, perquè les coses quotidianes tenen aquí moltes traves que els impedeixen funcionar correctament; curiositat, perquè hi ha una immensitat de coses apassionants per descobrir; i sentit de l'humor, perquè és l'única manera de veure tanta injustícia i sortir-ne indemne.

EN TIERRA SANTA

La vida da muchas vueltas. Después de estar un año trabajando como cooperante en Nicaragua, estaba buscando un horizonte más allá de América Latina. Y sin casi darme cuenta, por un cúmulo de casualidades, fui a parar a Tierra Santa. Debe de ser cosa del destino.

Vivo en Jerusalén Este, que es tierra palestina ocupada por Israel desde el año 1967, durante la famosa guerra de los Seis Días. Trabajo con ACSUR Las Segovias como responsable de proyectos.

Siempre cuesta imaginarse un lugar desconocido desde la lejanía. Leer, ver documentales o fotografías puede ayudar a hacernos una idea. Pero en Tierra Santa, en Israel-Palestina, la realidad es tan compleja que sólo viviéndola puede empezar a conocerse.

En este trozo tan pequeño de tierra, donde la historia de la humanidad ha dejado tantos sedimentos, conviven los lugares sagrados, los recelos históricos, la diversidad cultural, las injusticias, la violencia, las bellezas naturales, la alegría, los refugiados, las colonias, la modernidad occidental, la hospitalidad y el fanatismo. Todos estos elementos forman Tierra Santa, y todos son ciertos a la vez.

Nunca había tenido, como ahora tengo, la sensación de estar en el "ojo del huracán". Lo que sucede aquí tiene una repercusión global, y las luchas globales se juegan en

Marcel Masferrer, responsable de proyectos de Acsur Las Segovias

este tablero. Estar aquí, ahora, supone ser un espectador privilegiado de los grandes acontecimientos. Y como gran apasionado de la política que soy, no puedo ocultar que me encanta estar donde estoy.

Pero tras las grandes realidades, siempre están las pequeñas. Y es aquí donde mi trabajo puede ser útil, dinamizando proyectos que buscan mejorar la vida de la población palestina, que lleva 60 años sufriendo la ocupación, el desplazamiento y el abandono. Empoderar a las mujeres, dar formación a los jóvenes, mejorar los servicios de salud, reforzar las comunidades de base, etc. La sociedad civil palestina es posiblemente la más activa del mundo árabe, y esto facilita nuestro trabajo. Hay una gran diversidad de organizaciones, y dentro de ellas, gente fascinante que lucha por un futuro más justo, más pacífico y más próspero.

Concluyo este diario de viaje recomendando a todas aquellas y aquellos que quieran visitar o vivir la Tierra Santa, que lo hagan con tres actitudes básicas: paciencia, curiosidad y sentido del humor. Paciencia, porque las cosas cotidianas tienen aquí muchas trabas que les impiden funcionar correctamente; curiosidad, porque hay una inmensidad de cosas apasionantes para descubrir; y sentido del humor, porque es la única manera de ver tanta injusticia y salir indemne.

GUATEMALA - NICARAGUA

GUATEMALA

Lloc 118 segons l'Índex de Desenvolupament Humà

Població: 14.655.189 habitants

PIB per càpita: 4.313 \$

NICARAGUA

Lloc 112 segons l'Índex de Desenvolupament Humà

Població: 5.465.100 habitants

PIB per càpita: 3.634 \$

GUATEMALA

Lugar 118 según el Índice de Desarrollo Humano

Población: 14.655.189 habitantes

PIB per capita 4.313 \$

NICARAGUA

Lugar 112 según el Índice de Desarrollo Humano

Población: 5.465.100 habitantes

PIB per capita: 3.634 \$

UNA VIDA DIGNA PER ALS PETITS PRODUCTORS DE CAFÈ

Fa cinc anys l'enfonsament del preu del cafè va tenir efectes desastrosos per a milions de petits agricultors del món en desenvolupament. Fou l'organització Oxfam Internacional qui, a través d'una campanya planetària basada en l'informe *Pobreza en tu taza. La verdad sobre el negocio del café* (2002), alertà el món sobre aquesta situació crítica i reclamà un preu més just i estable per al cafè.

A pesar que el preu internacional del cafè en part s'hagi recuperat, avui en dia la dinàmica del mercat continua sense garantir l'estabilitat als qui es troben a la part més baixa de la cadena: milions de famílies rurals del món en desenvolupament, que depenen dels ingressos obtinguts amb el cafè per accedir als serveis d'educació, salut, habitatge...

En el negoci del cafè, la comercialització i l'exportació del producte són les activitats més lucratives, però estan controlades, principalment, per quatre grans companyies transnacionals que obtenen elevats marges de beneficis, tot i sabent que es paguen preus miserables als productors de cafè verd.

Ara que falten alguns mesos perquè expiri l'Acord Internacional del Cafè, Oxfam Internacional, juntament amb organitzacions productores de cafè i de la societat civil, proposen una sèrie de recomanacions per tal d'implantar

UNA VIDA DIGNA PARA LOS PEQUEÑOS PRODUCTORES DE CAFÉ

Hace cinco años el hundimiento del precio del café tuvo efectos desastrosos para millones de pequeños agricultores del mundo en desarrollo. Fue la organización Oxfam Internacional quien, a través de una campaña planetaria basada en el informe *Pobreza en tu taza. La verdad sobre el negocio del café* (2002), alertó al mundo sobre la crítica situación y reclamó un precio más justo y estable para el café.

Pese a que el precio internacional del café se ha recuperado en parte, hoy en día, la dinámica del mercado continúa sin garantizar la estabilidad para quienes se encuentran en la parte más baja de la cadena: millones de familias rurales del mundo en desarrollo, que dependen de los ingresos obtenidos con el café para acceder a los servicios de educación, salud, vivienda...

En el negocio del café, la comercialización y la exportación del producto son las actividades más lucrativas, pero están controladas, principalmente, por cuatro grandes compañías transnacionales que obtienen elevados márgenes de beneficios, aún a sabiendas de que se pagan precios miserables a los productores de café verde.

A falta de unos meses para que expire el Acuerdo Internacional del Café, Oxfam Internacional, junto a organizaciones productoras de café y de la sociedad civil, proponen una serie de recomendaciones para implantar

mesures polítiques que estableixin una cadena de subministrament del cafè més sostenible, participativa i equitativa (consulteu <http://www.oxfam.org/es/policy>).

En països com Guatemala i Nicaragua, el sector dels propietaris de cafetars té una gran rellevància en la vida econòmica i social. El cafè representa la principal font d'ocupació temporal i permanent, i una de les entrades més importants d'ingrés de divises. Això no obstant, no hi ha polítiques coherents i de suport a aquest sector. Les comunitats on es produeix el cafè, disperses i de difícil accés, no solen tenir infraestructures i serveis bàsics, per la qual cosa la seva població viu en la més completa marginació.

Per tal de millorar la situació, Intermón Oxfam va emprendre l'any 2006 el programa binacional *Trabajando Juntos/as por el Derecho a una Vida Digna para las Familias de Pequeños Productores de Café de Guatemala y Nicaragua*, amb la participació del Govern de les Illes Balears. Aquest programa agafava el relleu de projectes anteriors executats per Intermón, com la rehabilitació de cafetars després de l'huracà Mitch o el suport a la comercialització del cafè guatemalenc quan esclatà la crisi el 2001.

En l'actualitat es duu a terme la segona fase del projecte, que té com a objectiu que set mil famílies de petits productors de cafè, associades a 19 organitzacions de Nicaragua i Guatemala, accedeixin a uns ingressos més elevats i a recursos que contribueixin a l'exercici del seu dret a una vida digna. La població beneficiària, formada per una àmplia diversitat ètnica (*poti, mam, kanjobal, etc.*),

medidas políticas que establezcan una cadena de suministro del café más sostenible, participativa y equitativa (consultar en <http://www.oxfam.org/es/policy>).

En países como Guatemala y Nicaragua, el sector cafetalero tiene gran relevancia en la vida económica y social. El café representa la principal fuente de empleo temporal y permanente, y una de las entradas más importantes de ingreso de divisas. Sin embargo, no existen políticas coherentes y de apoyo hacia este sector. Las comunidades donde se produce el café, dispersas y de difícil acceso, suelen carecer de infraestructuras y de servicios básicos, por lo que su población vive en la más completa marginación.

*Para mejorar la situación, Intermón Oxfam emprendió en el año 2006 el programa binacional *Trabajando Juntos/as por el Derecho a una Vida Digna para las Familias de Pequeños Productores de Café de Guatemala y Nicaragua*, con la participación del Govern de les Illes Balears. Este programa tomaba el relevo de anteriores proyectos ejecutados por Intermón, como la rehabilitación de cafetales tras el paso del huracán Mitch, o el apoyo a la comercialización del café guatemalteco al desatarse la crisis en 2001.*

*En la actualidad, se lleva a cabo la segunda fase del proyecto que tiene como objetivo que siete mil familias de pequeños productores de café, asociadas a 19 organizaciones de Nicaragua y Guatemala, accedan a mayores ingresos y recursos que contribuyan al ejercicio de su derecho a una vida digna. La población beneficiaria, conformada por una amplia diversidad étnica (*poti, mam, kanjobal, etc.*),*

comparteix alts índexs de pobresa, analfabetisme, falta d'accés a serveis de salut...

Aquest programa es duu a terme amb petits productors de 21 municipis dels departaments d'Huehuetenango i de San Marcos (Guatemala) i dels departaments de Nueva Segovia, Estelí, Jinotega, Matagalpa i Madriz (Nicaragua). Al municipi guatemalenc de Quetzaltenango es preveu la construcció d'una planta d'assecatge del cafè, per concloure el cicle del processament del cafè, que afavorirà 307 famílies. A més, les accions orientades a incidir en les polítiques públiques i les desenvolupades per FLO Internacional (organisme de promoció del comerç just) beneficiaran indirectament 26.000 famílies associades a cooperatives de comerç just d'ambdós països.

La complexitat de la situació reclama accions en matèria de definició, aprovació, implementació i avaluació de polítiques a escala internacional, nacional i municipal; canvis en les pràctiques de producció, collita, postcollita, processament, transformació i comercialització del cafè, per millorar la qualitat, la productivitat i les exigències del mercat; enfortiment de les organitzacions en els àmbits organitzatiu, gerencial, polític, administratiu i legal, i foment de la compra i el consum del cafè produït per famílies nicaragüenes i guatemalencs en els mercats de comerç just i en altres mercats.

Intermón Oxfam ha introduït en aquest ambiciós projecte l'enfocament de drets; a més, es proposa consolidar el pas de projectes a programes, i el pas de l'àmbit nacional a l'internacional, així com l'acercament entre productors de cafè i torradors i consumidors de cafè de comerç just d'Espanya. Tot això, d'acord amb la manera de fer d'aquesta organització que cerca, a través de les seves accions, aconseguir canvis en les polítiques, les pràctiques, les idees i creences, per tal que aquests produeixin, al seu torn, canvis en la vida de la gent, que en garanteixin l'exercici dels drets econòmics, socials i culturals.

Des del nostre país podem donar suport als pagesos de petites propietats comprant cafè de comerç just, que garanteixi que es compleixen determinats criteris ètics, socials i mediambientals. Intermón Oxfam ha introduït, en nou cadenes de grans superfícies espanyoles, cafè i cacao de la marca EQUITA.

comparte altos índices de pobreza, analfabetismo, falta de acceso a servicios de salud...

Este programa se lleva a cabo con pequeños productores de 21 municipios de los departamentos de Huehuetenango y San Marcos (Guatemala) y de los departamentos de Nueva Segovia, Estelí, Jinotega, Matagalpa y Madriz (Nicaragua). En el municipio guatemalteco de Quetzaltenango se prevé la construcción de una planta de beneficiado seco, para concluir el ciclo del procesamiento del café, que favorecerá a 307 familias. Además, las acciones orientadas a incidir en las políticas públicas y las desarrolladas por FLO Internacional (organismo de promoción del comercio justo) beneficiarán indirectamente a 26.000 familias asociadas a cooperativas de comercio justo de ambos países.

La complejidad de la situación reclama acciones en materia de definición, aprobación, implementación y evaluación de políticas a escala internacional, nacional y municipal; cambios en las prácticas de producción, cosecha, poscosecha, procesamiento, transformación y comercialización del café, para mejorar la calidad, la productividad y las exigencias del mercado; fortalecimiento de las organizaciones en los ámbitos organizativo, gerencial, político, administrativo y legal, y fomento de la compra y el consumo del café producido por familias nicaragüenses y guatemaltecas en los mercados de comercio justo y en otros mercados.

Intermón Oxfam ha introducido en este ambicioso proyecto el enfoque de derechos; además, se propone consolidar el paso de proyectos a programas, y el paso del ámbito nacional a internacional, así como el acercamiento entre productores de café y tostadores y consumidores de café de comercio justo de España. Todo ello, en sintonía con el modo de hacer de esta organización que busca, a través de sus acciones, lograr cambios en las políticas, las prácticas, las ideas y creencias, para que éstos produzcan, a su vez, cambios en la vida de la gente, que garantizan el ejercicio de sus derechos económicos, sociales y culturales.

Desde nuestro país, podemos apoyar a los campesinos de pequeñas propiedades comprando café de comercio justo, que garantiza que se cumplen determinados criterios éticos, sociales y medioambientales. Intermón Oxfam ha introducido, en nueve cadenas de grandes superficies españolas, café y cacao de la marca EQUITA.

CONVOCATÒRIA DE PROJECTES 2007

S'ha obert el termini de les convocatòries de subvencions de la Direcció General de Cooperació per a l'any 2007. L'import màxim, 6.450.000 €, es destina a:

- Projectes de cooperació al desenvolupament amb un pressupost de 5.200.000 €, per als anys 2007-2008. Al voltant del món (4.100.000 €), Mediterrani (550.000 €), Sàhara (550.000 €).
- Projectes de sensibilització (400.000 €).
- Projectes de codesenvolupament (500.000 €).
- Cases Balears (350.000 €).

SUBVENCIONS ALS FONDS INSULARS PER A L'ANY 2007

La Conselleria d'Immigració i Cooperació subvenciona els fons insulars de cooperació per als seus projectes de cooperació, sensibilització ciutadana i emergències.

- Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, 740.000 €.
- Fons Pitiús de Cooperació, 375.000 €.
- Fons Menorquí de Cooperació, 375.000 €.

CONVENI DE COL-LABORACIÓ ENTRE LA CONSELLERIA D'IMMIGRACIÓ I COOPERACIÓ I LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS EN MATÈRIA DE COOPERACIÓ

Dins el Conveni Marc de Col·laboració General entre el Govern balear i la Universitat de les Illes Balears (UIB), per tal de millorar la capacitat dels professionals de la cooperació al desenvolupament a les illes i en els països empobrits, es preveuen les actuacions següents per a l'any 2007:

- Realització de dos cursos en matèria de cooperació al desenvolupament.
- Convocatòria de 31 beques perquè alumnes de la Universitat de les Illes Balears puguin fer pràctiques en països en desenvolupament.
- Realització del seminari avançat *La Salud y el Desarrollo* a través de la *Mirada de Género*, en el marc del programa VITA de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI).
- Programa de mobilitat per a alumnes de països empobrits, en el marc de la xarxa Orion i Tethys.
- Programa de voluntariat universitari en temes de cooperació.
- Suport a programes de cooperació generats per equips de la Universitat de les Illes Balears.

CONVENI DE COL-LABORACIÓ ENTRE LA CONSELLERIA D'IMMIGRACIÓ I COOPERACIÓ I LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS PER A LA CREACIÓ D'UN CENTRE DE DOCUMENTACIÓ

Amb la signatura d'aquest conveni es vol oferir informació i documentació a institucions, ONGD i a persones que treballen en el camp de la cooperació. El centre de documentació consta d'una biblioteca digital, una biblioteca tradicional i un directori.

CONVOCATORIA DE PROYECTOS 2007

Se ha abierto el plazo de las convocatorias de subvenciones de la Dirección General de Cooperación para el año 2007. El importe máximo, 6.450.000 €, se destina a:

- Proyectos de cooperación al desarrollo con un presupuesto de 5.200.000 €, para los años 2007-2008. Alrededor del Mundo (4.100.000 €), Mediterráneo (550.000 €), Sahara (550.000 €).
- Proyectos de sensibilización (400.000 €).
- Proyectos de codesarrollo (500.000 €).
- Casas Baleares (350.000 €).

SUBVENCIONES A LOS FONDOS INSULARES PARA EL AÑO 2007

La Consejería de Inmigración y Cooperación subvenciona a los fondos insulares de cooperación para sus proyectos de cooperación, sensibilización ciudadana y emergencias.

- Fondo Mallorquin de Solidaridad y Cooperación, 740.000 €.
- Fondo Pitiuso de Cooperación, 375.000 €.
- Fondo Menorquin de Cooperación, 375.000 €.

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE LA CONSEJERÍA DE INMIGRACIÓN Y COOPERACIÓN Y LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS EN MATERIA DE COOPERACIÓN

Dentro del Convenio Marco de Colaboración General entre el Govern balear y la Universitat de les Illes Balears (UIB), para mejorar la capacitación de los profesionales de la cooperación al desarrollo en las islas y en los países empobrecidos, se prevén las siguientes actuaciones para el año 2007:

- Realización de dos cursos en materia de cooperación al desarrollo.
- Convocatoria de 31 becas para que alumnos de la Universitat de les Illes Balears puedan realizar prácticas en países en desarrollo.
- Realización del seminario avanzado *La Salud y el Desarrollo* a través de la *Mirada de Género*, en el marco del programa VITA de la Agencia Española de Cooperación Internacional (AECI).
- Programa de movilidad para alumnos de países empobrecidos, en el marco de la red Orion y Tethys.
- Programa de voluntariado universitario en temas de cooperación.
- Soporte a programas de cooperación generados por equipos de la Universitat de les Illes Balears.

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE LA CONSEJERÍA DE INMIGRACIÓN Y COOPERACIÓN Y LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS PARA LA CREACIÓN DE UN CENTRO DE DOCUMENTACIÓN

Con la firma de este convenio se quiere ofrecer información y documentación a instituciones, ONGD y a personas que trabajan en el campo de la cooperación. El centro de documentación consta de una biblioteca digital, una biblioteca tradicional y un directorio.

subscriu-te | suscríbete
gratuïtament | gratuitamente

c/o perant
www.cooperant.org

Nom i llinatges / Nombre y apellidos

Telèfon / Teléfono

Adreça / Dirección

CP

Localitat / Localidad

Província / Provincia

E-mail

Subscriu-te avui mateix enviant aquest cupó a: | Suscríbete hoy mismo enviando este cupón a:

Govern de les Illes Balears - Conselleria d'Immigració i Cooperació - Direcció General de Cooperació

C/ Sant Joan de la Salle, 7 • 07003 Palma • Tel.: 971 17 74 34 • Fax: 971 17 60 98

Si vols més informació, posa't en contacte amb nosaltres | Si quieres más información, ponte en contacto con nosotros

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE LA CONSELLERIA D'IMMIGRACIÓ I COOPERACIÓ I APOTECARIS SOLIDARIS

Aquest conveni té com a objectiu constituir un estoc de medicaments de màxima urgència per ser utilitzat en situacions d'emergència. Aquest estoc inicial ha de ser suficient per donar resposta, com a mínim, a dues grans catàstrofes. El material sanitari consta de:

- 4 equips d'emergència
- 2 equips de traumatologia
- 2 equips higiènics adults

CONVENI MARC DE COOPERACIÓ ENTRE EL GOVERN DE LES ILLES BALEARS I L'ORGANITZACIÓ D'ESTATS IBEROAMERICANS PER A L'EDUCACIÓ, LA CIÈNCIA I LA CULTURA (OEI)

Aquest acord té l'objectiu de realitzar un estudi per emprendre el programa de formació, *Remesas y Desarrollo*, que millori l'ús de les remeses de diners que envien els migrants als seus països d'origen. Amb aquest programa es pretén incrementar l'efecte de les remeses en el desenvolupament dels països d'origen dels migrants i afavorir processos de capacitat per a una millor aplicació en iniciatives empresarials i processos productius. Com a població de referència i país de destinació s'ha designat l'Equador.

II TROBADA DE POBLES DEL MÓN

Aquesta trobada reüní diversos col·lectius d'immigrants i associacions de les Illes Balears amb l'objectiu de crear un espai comú entre els grups participants. Es varen celebrar conferències, taules rodones, un cicle de cinema-debat, un certamen de pintura, mostres de gastronomia i folklore, competicions esportives i jocs infantils.

III SEMINARI D'IMMIGRACIÓ I CODESENVOLUPAMENT DE LES ILLES BALEARS

S'ha celebrat la tercera edició del Seminari sobre Immigració i Codesenvolupament de les Illes Balears. La Conselleria d'Immigració i Cooperació ha convertit aquesta trobada en una cita anual on experts i especialistes, en l'àmbit del fenomen migratori, aporten les seves experiències diferents i debaten, amb el conjunt de col·lectius d'immigrants, les noves pràctiques sobre codesenvolupament. Hi han participat com a ponents: Bela Hovy, cap de Migració de la Divisió de Població de les Nacions Unides; Gemma Amor, consellera de Cooperació i Participació de la Comunitat Valenciana; Guillermo Llano Matiz, president de la Federació Espanyola d'Immigrants; Silverio Agea, secretari general de Càritas España; Gotzone Mora, presidenta del Foro de Inmigración de la Comunidad de Madrid i Ana Botella Serrano, regidora d'Ocupació i Serveis al Ciutadà de l'Ajuntament de Madrid.

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE LA CONSEJERÍA DE INMIGRACIÓN Y COOPERACIÓN Y APOTECARIS SOLIDARIS

Este convenio tiene por objeto constituir un stock de medicamentos de máxima urgencia para ser utilizado en situaciones de emergencia. Este stock inicial debe ser suficiente para dar respuesta, como mínimo, a dos grandes catástrofes. El material sanitario se compone de:

- 4 kits de emergencia
- 2 kits de traumatología
- 2 kits higiénicos adultos

CONVENIO MARCO DE COOPERACIÓN ENTRE EL GOVERN DE LES ILLES BALEARS Y LA ORGANIZACIÓN DE ESTADOS IBEROAMERICANOS PARA LA EDUCACIÓN, LA CIENCIA Y LA CULTURA (OEI)

Este acuerdo tiene por objeto realizar un estudio para emprender el programa de formación, *Remesas y Desarrollo*, que mejore el uso de las remesas de dinero que envían los migrantes a sus países de origen. Con este programa se pretende incrementar el efecto de las remesas en el desarrollo de los países de origen de los migrantes, favoreciendo procesos de capacitación para su mejor aplicación en iniciativas empresariales y procesos productivos. Como población de referencia y país de destino se ha designado Ecuador.

II ENCUENTRO DE PUEBLOS DEL MUNDO

Este encuentro reunió a diversos colectivos de inmigrantes y asociaciones de las Illes Balears con el objeto de crear un espacio común entre los grupos participantes. Se celebraron conferencias, mesas redondas, un ciclo de cine-debate, un certamen de pintura, muestras de gastronomía y folklore, competiciones deportivas y juegos infantiles.

III SEMINARIO DE INMIGRACIÓN Y CODESARROLLO DE LAS ILLES BALEARS

Se ha celebrado la tercera edición del Seminario sobre Inmigración y Codesarrollo de las Illes Balears. La Consejería de Inmigración y Cooperación ha convertido este encuentro en una cita anual donde expertos y especialistas, en el ámbito del fenómeno migratorio, aportan sus diferentes experiencias y debaten, con el conjunto de colectivos de inmigrantes, las nuevas prácticas sobre codesarrollo. Han participado como ponentes: Bela Hovy, jefe de Migración de la División de Población de Naciones Unidas, Gemma Amor, consejera de Cooperación y Participación de la Comunidad Valenciana; Guillermo Llano Matiz, presidente de la Federación Española de Inmigrantes; Silverio Agea, secretario general de Càritas España; Gotzone Mora, presidenta del Foro de Inmigración de la Comunidad de Madrid i Ana Botella Serrano, concejala de Empleo y Servicios al Ciudadano del Ayuntamiento de Madrid.

Proporció de la població amb accés sostenible a una font d'aigua millorada, en zones urbanes i rurals:

Aquest terme estadístic fa referència al percentatge de població que té accés a una quantitat raonable d'aigua d'una font millorada.

Es defineix com a "accés raonable", la disponibilitat d'almenys 20 litres per persona i dia d'una font situada en un radi d'un quilòmetre de distància. Es considera "font de subministrament d'aigua potable millorada", l'aigua corrent a les llars, les aixetes o fonts públiques, els pous aforats, oberts i protegits, les fonts protegides i els sistemes d'aprofitament de l'aigua de pluja.

Aquest terme estadístic és el principal indicador en el seguiment i avaluació dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni en matèria d'aigua.

La meta 10 del setè Objectiu del Mil·lenni proposa reduir a la meitat, per a l'any 2015, el percentatge de persones que no tenen accés a aigua potable i a serveis de sanejament.

Avui en dia, 1.100 milions de persones dels països en desenvolupament no tenen accés a fonts d'aigua millorada i dos milions de nins i nines moren cada any a causa d'infeccions prevenibles propagades per aigua bruta o instal·lacions sanitàries inadequades.

Carmen Ortega

Proporció de la població amb accés a serveis de sanejament millorats, en zones urbanes i rurals:

Aquest terme estadístic fa referència al percentatge de població amb accés a sanitaris privats o compartits connectats a una claveguera pública o a una fossa sèptica, o accés a latrines amb cisterna, latrines de pou simple o latrines de pou ventilades millorades, privades o compartides.

Aquest indicador mesura el seguiment i l'avaluació de la meta 10 del setè Objectiu del Mil·lenni, en matèria de sanejament.

En l'actualitat, la cobertura en l'àmbit del sanejament en els països en desenvolupament representa la meitat de la registrada en els països industrialitzats. Aproximadament 2.600 milions de persones no tenen accés a serveis millorats de sanejament, amb un desavantatge clar per a la població de les zones rurals, on només un 31% dels habitants gaudeixen d'aquests serveis, enfront d'un 73% de les zones urbanes.

Proporció de la població con acceso sostenible a una fuente de agua mejorada, en zonas urbanas y rurales:

Este término estadístico se refiere al porcentaje de población que tiene acceso a una cantidad razonable de agua de una fuente mejorada.

Se define como "acceso razonable", la disponibilidad de al menos 20 litros por persona y día de una fuente situada en un radio de un kilómetro de distancia. Se considera "fuente de suministro de agua potable mejorada", el agua corriente en los hogares, los grifos o fuentes públicas, los pozos aforados, abiertos y protegidos, las fuentes protegidas y los sistemas de aprovechamiento del agua de lluvia.

Este término estadístico es el principal indicador en el seguimiento y evaluación de los Objetivos de Desarrollo del Milenio en materia de agua.

La meta 10 del séptimo Objetivo del Milenio propone reducir a la mitad, para el año 2015, el porcentaje de personas que carecen de acceso a agua potable y a servicios de saneamiento.

Hoy en día, 1.100 millones de personas de los países en desarrollo no tienen acceso a fuentes de agua mejorada y dos millones de niños y niñas mueren cada año por infecciones prevenibles propagadas por agua sucia o instalaciones sanitarias inadecuadas.

Proporció de la població con acceso a servicios de saneamiento mejorados, en zonas urbanas y rurales:

Este término estadístico se refiere al porcentaje de población con acceso a sanitarios privados o compartidos conectados a una alcantarilla pública o a una fosa séptica, o acceso a letrinas con cisterna, letrinas de pozo simple o letrinas de pozo ventiladas mejoradas, privadas o compartidas.

Este indicador mide el seguimiento y la evaluación de la meta 10 del séptimo Objetivo del Milenio, en materia de saneamiento.

En la actualidad, la cobertura en el ámbito del saneamiento en los países en desarrollo representa la mitad de la registrada en los países industrializados. Aproximadamente 2.600 millones de personas carecen de acceso a servicios mejorados de saneamiento, con una clara desventaja para la población de las zonas rurales, donde sólo un 31% de sus habitantes goza de estos servicios, frente a un 73% de las zonas urbanas.

LA PATATA

Cultivada a gairebé tot el planeta pels seus grossos tubercles comestibles, la planta de la pataca o de la patata (*Solanum tuberosum*) és el quart aliment més útil a la humanitat, després del blat de les Índies, el blat i l'arròs.

La patata constitueix la base de la seguretat alimentària d'uns vuit-cents milions de persones del món en desenvolupament. El seu cultiu recau, fonamentalment, en les dones de les famílies pageses, que la produeixen als horts domèstics i la duen a vendre al mercat.

Eric A. Kueneman, cap del Servei de Cultius i Pastures de la FAO, considera que la patata és un tresor enterrat per a les persones d'ingressos baixos de les zones urbanes i rurals, perquè creix ràpidament, és adaptable, produeix molt i gairebé no necessita inputs. A més, la patata té un apreciable valor nutritiu: un quilo de patates cuinades amb la pell contenen 0,9 mg de vitamina B1, 15 mg de vitamina B2, 120 mg de vitamina C, 8 mg de ferro, 5.600 mg de potassi i 77 mg de sodi.

A l'altiplà andí, d'on és originària aquesta planta, la patata es cultiva i consumeix des de fa uns 8.000 anys. Avui en dia, almenys 600.000 petites unitats agràries de la regió es dediquen a produir-la. Cada any, a la Feria de la Diversidad de la Papa de Escoma (Bolívia), es poden contemplar centenars de varietats de patates, amb una sorprenent diversitat de mides, formes i colors.

Des de l'any 1998, el projecte Papa Andina, actiu a Bolívia, l'Equador i el Perú, es proposa conservar la biodiversitat de la patata i alleujar la situació de pobresa dels productors petits. Amb aquesta finalitat emprèn accions destinades a modernitzar la imatge de les patates natives i a facilitar-ne la comercialització. Entre els productes de més èxit tenen les patates natives dins bosses, T'ika Papa, que associen petits productors de patates de Huancavelica, Apurímac, Junín i Cajamarca amb una empresa privada i un institut d'investigació, i les Jalca Chips, elaborades amb patates de colors produïdes per pagesos aimara, amb les quals es contribueix a preservar desenes de varietats de patates natives.

Per tal de fer un reconeixement universal a la patata, com una font rica d'alimentació en la lluita contra la fam en el món, l'Assemblea General de les Nacions Unides ha declarat l'any 2008, Any Internacional de la Patata.

LA PAPA

Cultivada en casi todo el planeta por sus gruesos tubérculos comestibles, la planta de la papa o de la patata (*Solanum tuberosum*) es el cuarto alimento más útil para la humanidad, después del maíz, el trigo y el arroz.

Para unos ochocientos millones de personas del mundo en desarrollo, la papa constituye la base de su seguridad alimentaria. Su cultivo recae, fundamentalmente, en las mujeres de las familias campesinas quienes la producen en sus huertos domésticos y la llevan a vender al mercado.

Eric A. Kueneman, jefe del Servicio de Cultivos y Pastos de la FAO, considera que la papa es un tesoro enterrado para las personas de bajos ingresos de las zonas urbanas y rurales, porque crece rápidamente, es adaptable, produce mucho y apenas requiere insumos. Además, la papa tiene un apreciable valor nutritivo: un kilo de papas cocinadas con su piel contienen 0,9 mg de vitamina B1, 15 mg de vitamina B2, 120 mg de vitamina C, 8 mg de hierro, 5.600 mg de potasio y 77 mg de sodio.

En el altiplano andino, de donde es originaria esta planta, la papa se cultiva y consume desde hace unos 8.000 años. Hoy en día, al menos 600.000 pequeñas unidades agrarias de la región se dedican a su producción. Cada año, en la Feria de la Diversidad de la Papa de Escoma (Bolivia), pueden contemplarse centenares de variedades de papas, con una sorprendente diversidad de tamaños, formas y colores.

Desde 1998, el proyecto Papa Andina, activo en Bolivia, Ecuador y Perú, se propone conservar la biodiversidad de la papa y aliviar la situación de pobreza de los pequeños productores.

Para ello, emprende acciones destinadas a modernizar la imagen de las papas nativas y facilitar su comercialización. Entre sus productos de mayor éxito se cuentan las papas nativas embolsadas, T'ika Papa, que asocian a pequeños productores paperos de Huancavelica, Apurímac, Junín y Cajamarca, con una empresa privada y un instituto de investigación, y las Jalca Chips, elaboradas con papas de colores producidas por campesinos aimaras, con las que se contribuye a preservar decenas de variedades de papas nativas.

Para dar un reconocimiento universal a la papa, como una rica fuente de alimentación en la lucha contra el hambre en el mundo, la Asamblea General de las Naciones Unidas ha declarado el año 2008, Año Internacional de la Papa.

Barry D. Kass / Images of Anthropology / Perú

Recopilació normativa sobre cooperació per al desenvolupament i subvencions

Miquel Mascaró. Conselleria d'Immigració i Cooperació del Govern de les Illes Balears, 2007

Aquest llibre recull les principals normes sobre cooperació per al desenvolupament i les normes sobre subvencions dictades tant per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com per l'Estat. L'objectiu principal és donar a les ONGD una eina per al seu treball en l'àmbit de la cooperació. També serà útil per als operadors jurídics, sobretot personal al servei de la mateixa Administració de la Comunitat Autònoma, dels ajuntaments, dels consells insulars i dels fons insulars.

Este libro recoge las principales normas sobre cooperación para el desarrollo y las normas sobre subvenciones dictadas tanto por la Comunidad Autónoma de las Illes Balears como por el Estado. El objetivo principal es dar a las ONGD una herramienta para su trabajo en el ámbito de la cooperación. También será útil para los operadores jurídicos, sobre todo personal al servicio de la propia Administración de la Comunidad Autónoma, de los ayuntamientos, de los consejos insulares y de los fondos insulares.

Áfricas: Cosas que no pasan tan lejos. Bru Rovira. RBA editorial, 2006, 184 p.

El reporter de *La Vanguardia*, Bru Rovira, aborda en aquest llibre, escrit en clau de crònica periodística, el genocidi que va tenir lloc a Ruanda el 1994 i els conflictes més recents que han arrasat Sudàn, Somàlia i Libèria. La pobresa, els exèrcits de nins soldats, l'espoliació dels recursos o la violència sobre la població civil, apareixen com alguns dels problemes més dramàtics que assolen aquest continent.

El reportero de La Vanguardia, Bru Rovira, aborda en este libro, escrito en clave de crónica periodística, el genocidio que tuvo lugar en Ruanda en 1994 y los conflictos más recientes que han azotado a Sudán, Somalia y Liberia. La pobreza, los ejércitos de niños soldados, el expolio de los recursos o la violencia sobre la población civil, aparecen como algunos de los problemas más dramáticos que asolan a este continente.

Bellydance. Varios Artistas. World Music Net, 2006, CD

Think Global, nou segell de la discogràfica World Music Net, proposa defensar els drets humans i els ideals de reduir la pobresa, i protegir el medi ambient, a través de recopilacions de músiques del món. Realitzat en col·laboració amb Amnistia Internacional i Oxfam, aquest disc ens submergeix en els sons contemporanis de la dansa oriental. Participen en l'àlbum cantants com Smadar Levi o Fatme Serhan, i músics com Hossam Ramzy, Richard A. Hagopian, Omar Faruk Tekbilek, Mahmoud Fadl, Gamal Goma, i la Cairo Orchestra, El Tarab Orchestra i la Sami Nossair Orchestra, entre d'altres.

Think Global, nuevo sello de la discográfica World Music Net, propone defender los derechos humanos y los ideales de reducir la pobreza, y proteger el medio ambiente, a través de recopilaciones de músicas del mundo. Realizado en colaboración con Amnistía Internacional y Oxfam, este disco nos sumerge en los sonidos contemporáneos de la danza oriental. Participan en el álbum cantantes como Smadar Levi o Fatme Serhan, y músicos como Hossam Ramzy, Richard A. Hagopian, Omar Faruk Tekbilek, Mahmoud Fadl, Gamal Goma, y la Cairo Orchestra, El Tarab Orchestra y la Sami Nossair Orchestra, entre otros.

<http://www.isf.es>

Pàgina web d'Enginyeria Sense Fronteres (ISF), federació d'Organitzacions No Governamentals que cerca posar la tecnologia al servei del desenvolupament. La pàgina conté notícies, publicacions i enllaços relacionats, informació sobre els seus programes de cooperació al desenvolupament, sobre els cursos que imparteix en línia i sobre la seva campanya de l'aigua (per tal que sigui reconeguda com un dret humà universal) i la seva campanya per a l'accés universal als serveis bàsics en els països empobrits.

Página web de Ingeniería Sin Fronteras (ISF), federación de Organizaciones No Gubernamentales que busca poner la tecnología al servicio del desarrollo. La página contiene noticias, publicaciones y enlaces relacionados, información sobre sus programas de cooperación al desarrollo, sobre los cursos que imparte online y sobre su campaña del agua (para que sea reconocida como un derecho humano universal) y su campaña para el acceso universal a los servicios básicos en los países empobrecidos.

<http://www.un.org/spanish/waterforlifedecade>

Lloc web del Decenni "L'aigua, font de vida 2005 - 2015", amb el qual l'ONU crida a l'acció per tal de reduir a la meitat, d'ara al 2015, el nombre de persones que no tenen accés a l'aigua potable o al sanejament bàsic. El lloc conté informació sobre les principals qüestions pel que fa a l'aigua (escassetat, accés al sanejament, aigua i qüestions de gènere, prevenció de desastres, agricultura, contaminació, etc.), i notícies i enllaços relacionats amb el tema, així com recursos audiovisuals que expliquen a nins i adults la importància de l'aigua per a la vida.

Sitio web del Decenio "El agua, fuente de vida 2005 - 2015", con el que la ONU llama a la acción para reducir a la mitad, de ahora a 2015, el número de personas que no tienen acceso al agua potable o al saneamiento básico. El sitio contiene información sobre las principales cuestiones concernientes al agua (escasez, acceso al saneamiento, agua y cuestiones de género, prevención de desastres, agricultura, contaminación, etc.), y noticias y enlaces relacionados con el tema, así como recursos audiovisuales que explican a niños y adultos la importancia del agua para la vida.

Javier Izquierdo

Bangkok (Tailàndia), 2006

Javier Izquierdo (Mallorca, 1976). S'aficionà a la fotografia d'una manera casual i, de llavors ençà, la seva càmera es dirigeix, preferentment, envers imatges de temàtica social.

"Vaig fer aquesta fotografia al barri xinès de Bangkok, on cada metre quadrat el poblen fins a tres persones. Les aglomeracions de gent, cotxes, taxis, motos i autobusos, són la imatge de cada dia".

Bangkok (Tailandia), 2006

Javier Izquierdo (Mallorca, 1976). Se aficionó a la fotografía de manera casual y, desde entonces, su cámara se dirige, preferentemente, hacia imágenes de temática social.

"Tomé esta fotografía en el barrio chino de Bangkok, donde cada metro cuadrado lo pueblan hasta tres personas. Las aglomeraciones de gentes, coches, taxis, motos y autobuses, son la imagen de cada día".